

ТЯИВUИA

Ornament je zločin. (Adolf Loos)

Uradi za uradovanje uradnikov vlade Republike Slovenije

Univerzitetniki v nesorazmerju s Tito iz Novega mesta s Hrvaška država
proti študentom s Analiza in preventiva državnih uradnikov s Partizan in
domobranec iz oči v oči s Študiranje in politiziranje s Zabava in prebava
s Boj dobrega proti zlemu v sliki in besedi

999802736

Stavka univerzitetnikov v Ljubljani in Mariboru bo

Potem ko so sindikati, ki zastopajo delavce obeh slovenskih univerz, večkrat opozorili na neustrezen položaj zaposlenih v visokem šolstvu, so se odločili, da bodo v torek, 31. marca, opozorilno protestirali.

Po usklajitvi zahtev med Sindikatом vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije (SVIZ), Neodvisnim sindikatом delavcev ljubljanske univerze (NSDLU) in Sindikatом Univerze v Mariboru (SMU) so slovenske fakultete in inštituti prejeli poziv, po katerem so se zaposleni z glasovanjem odločali o stavki na področju visokega šolstva in znanosti. Že v torek, 17. marca, so do 10. ure dopoldne prejeli obvestila šestnajstih od skupno 26 članic univerz, ki so izrazile večinsko podporo opozorilni stavki. Ob uradni predstavitvi rezultatov na tiskovni konferenci 19. marca pa so zatrdili, da se je odzvalo 24 članic, ki so z več kot 67-timi odstotki "glasov" izglasovale stavko. Podprl jo je tudi *Študentski svet Univerze v Ljubljani*, ki pa pričakuje podporo profesorjev v prizadevanjih za ukinitve šolnin in drugih prispevkov, ki jih je država dolžna financirati.

Na sindikatu Univerze v Ljubljani (NSDLU) so nam povedali, da bo stavka opozorila na permanentno slabšanje položaja zaposlenih na univerzah, ki je postalo še posebej občutno po sprejetju t.i. *vladnih var-*

Tiskovna konferenca univerzitetnih sindikalistov: profesor Stergar (SVIZ), docent Predin (SMU) in profesor Juvanec (NSDLU). (foto Boštjan Rupar)

čevalnih ukrepov. Menijo, da je vlada sistem plač v gospodarstvu občutno deformirala in da so plačna razmerja izrazito v škodo zaposlenih v visokem šolstvu in znanstvenih ustanovah. Doc.dr. Predin (SMU): "Profesorji Medicinske fakultete so plačani kot zdravniki in ne kot profesorji, kar očitno kaže, da je s plačno politiko nekaj res narobe." Opozarjajo tudi, da plače in sredstva za materialne stroške zaposlenih že desetletja ne ustrezajo pomenu in vlogi, ki bi jo v izobraževalnem sistemu morale imeti univerze in ostale viso-

košolske ustanove. Sedaj pa vladini varčevalni ukrepi celo prepovedujejo nove zaposlitve, zamrzujejo plače in zmanjšujejo izplačila za delovno uspešnost. Tudi upokojeni profesorji na fakultetah ne bi smeli predavati.

Organizatorji se trenutno posvečajo vsebini in obliki napovedanega protesta. Na NSDLU so nam povedali, da so izdelali priporočilo, po katerem naj bi se vsaka fakulteta oziroma znanstvena ustanova posebej odločala o obliki in trajanju stavke, pač v skladu s svojimi zmožnostmi in interesi, tako da stavka najbrž ne

bo potekala enotno. Sicer pa mora biti stavka razglašena tudi na fakultetah, ki se niso večinsko opredelile zanjo. Šest članic predlaga celodnevno stavko, po tem predlogu naj bi odpadlo pedagoško delo, predavanja in vaje, druga večina pa predlaga vsaj enourni prekinitev dela. Dana je bila tudi pobuda, da se na ravni Univerze v Ljubljani organizira dvourni opozorilni stavka, med 12.00 in 14.00 uro z zborom zaposlenih pred stavbo Univerze v Ljubljani.

Prof. dr. Juvanec, sicer podpredsednik NSDLU, je dejal: "Edino orožje, ki ga imamo, so študentje. Kar bo odpadlo, bomo nadoknadili tako, da ne bodo nosili posledic."

Prof. dr. Juvanec je na tiskovni konferenci povedal še, da so že naleteli na pozitiven odziv Ministrstva za šolstvo in šport. Ko smo se obrnili na pristojne s tega in z Ministrstva za znanost, da bi nam pojasnili, kako nameravajo reševati nastalo situacijo, smo dobili odgovor mag. Andreje Hočevar, svetovalke vlade RS, v katerega je zapisala, "da je večina teh zahtev (sindikatom, op. a.) moč rešiti relativno hitro. Za zahteve, ki se nanašajo na zvišanje plač v visokem šolstvu, pa niso v kompetenci obeh resornih ministrstvih, temveč o njih lahko tečejo pogajanja v okviru pogajalskih skupin, ki jih imenuje vlada."

Boštjan Rupar

Mladi Tuđmani na pohodu

V ponedeljek, 16. marca letos je v tiskarno reškega časopisa *Novi list* prispel dopis založnika, *Saveza studenata Zagreba*, s katerim je bil iz tiska umaknjen zagrebški časopis *Studentski list*. Utemeljitev takšne odločitve dopisu ni bila priložena, založnik pa je še isti dan zamenjal ključavnice na vratih omenjene redakcije, enega od urednikov pa so iz nje dobesedno nagnali. Del uredništva je odstopil zaradi pritiskov in groženj o popolnem nadzoru *Saveza studenata Zagreba* nad *Studentskim listom* ter zaradi zahtev uredništva (o neodvisni uredniški politiki in nadzoru nad financiranjem časnika), ki jih *Savez studenata Zagreba* ni sprejel.

V tiskarni *Novi list* nam o dogodku niso znali povedati prav nič drugega, kot to, da je naročnik tiska umaknil časopis iz tiska - ter da oni s tem nimajo nič. Na telefonski šte-

vilki uredništva *Studentskog lista* se javlja le tajnica, ki trdi, da *Studentski list* nič več ne izhaja in nima uredniških prostorov: "So pa člani uredništva dosegli v Hrvatskom novinarskom društvu." Na Hrvatskom novinarskom društvu kaj dosti o tem dogodku ne vedo. Vedo le, da imajo nekdanji člani uredništva v petek ali naslednji teden novinarsko konferenco; kljub vsemu pa so nam poslali uvodnik v 26. številko *Studentskog lista*, v katerem piše: "Razen tega, da živimo v policijski državi, obstaja nekaj, kar še bolj vulgarno ubija psiho ljudi, ki jih lahko štejemo za normalne, tiste, ki želijo delati in ustvarjati. (...) Če sem konkretni: koliko mladih Tuđmanov se spreha na okoli in v svoji ustvarjalni nemoči uničujejo to, kar drugi gradijo, se parazitirajo na drugih in jim vsiljujejo svoj ego, saj je to edino kar imajo."

MALI BOGOVI Odločeno za Koncilijo

V letošnji prvi številki novomeškega občinskega časnika *Odločajmo* - izdaja ga Mestna občina Novo mesto, izhaja pa v kar 16.000 izvodih - se novomeški župan Franci Koncilija pojavi na trinajstih (13) fotografijah. Če upoštevamo, da je vseh fotografij, vključno z naslovnico, dvajset (20), znaša delež njegove "pojavnosti" torej natanko 65 odstotkov. V drugi številki se pojavi desetkrat (vseh fotografij je 28, kar nanese 35,67 odstotka). Pa ne le to: ob uvodniku z naslovom *Rezervirano za župana* je Koncilija v prvi številki podpisan še dvakrat, v drugi še trikrat in v tretji prav tako dvakrat. Konciliji se seveda ne bi moglo zgoditi, da se ne bi na fotografijah, ki spremljajo članek o priznanjih najzaslužnejšim gospodarstvenikom, podjetnikom in obrt-

foto Marko Klinec

nikom, ovekovečil ob vsakem nagrajencu, o čemer pričajo tudi fotografije iz članka novomeškega glasila *Odločajmo*: čeprav smo mi izbrali samo eno, se novomeški župan Koncilija pojavlja ob vseh osmih nagrajencih (in sicer vedno desno od njih).

Tribuna
edini pravi ljudistični časopis
številka 1, letnik XLVIII
izdaja ŠOU v Ljubljani
Kersnikova 4, Ljubljana
urejuje in odgovarja Danijel Vončina
tel.: (061) 131 7010, int. 233, 249; fax: 319 448,
emajl: tribuna@sou.uni-lj-si
oblika: K.reG@

tiska Delo TČR, Dunajska 5, Ljubljana
cena: 149 enot
Naročniki imajo 10% popust, naročniki študentje 20%; naročnina velja do pisnega preklica.
Po mnenju ministrstva za kulturo št. 415-1007/96 z dne 9.10.1996 se časopis TRIBUNA uvršča med publikacije, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.
Vse pravice pridržane.

Uradi za uradovanje uradnikov vlade Republike Slovenije

Slovar slovenskega knjižnega jezika pravi, da je urad "organ državne oblasti za urejanje določenih zadev, opravljanje določenih nalog, navadno povezanih s pisarniškimi opravili: urad izdaja dovoljenja, potrdila ...". Lahko pa je urad tudi podjetje, ki opravlja posredniške posle, denimo turistični urad in podobno. Po določbah Zakona o upravi pa se urad ustanovi za opravljanje določenih organizacijskih ali specializiranih strokovnih ter z njim povezanih upravnih nalog z delovnega področja ministrstva, ki ga ustanovi, oziroma vlade. Bistvene razlike med delom vladnega urada ali pa uprave, direkcije ali agencije ni, kar kaže tudi to, da se v različnih dokumentih pojavljajo različne oblike imen za iste organe: včasih se Uprava RS za ceste pojavlja kot Direkcija RS za ceste, dokumenti govorijo o Upravi RS za geofiziko in o Uradu RS za geofiziko, o Uradu za makroekonomske analize in razvoj pa tudi o Zavodu za makroekonomske analize in razvoj. Načelno naj bi veljalo, da naj bi se uprave ukvarjale s posameznim ožjim upravnim področjem ali z opravljanjem posamezne funkcije ministrstva; agencija naj bi se ukvarjala z razvojnimi in pospeševalnimi nalogami države, direkcija pa z upravnimi, organizacijskimi, strokovnimi ter nadzornimi nalogami. Skratka, nek upravni organ znotraj vlade je moč poimenovati tako, kakršna je pač volja ustanovitelja. To, da organ poimenujemo tako ali drugače, na dejavnost organa ne vpliva bistveno. Izjema je le inšpektorat, pa še ta se lahko imenuje, recimo, Direkcija za nadzor ... Če vzamemo za pravo ime organa tisto, ki je navedeno v državnem proračunu ali pa v Zakonu o organizaciji in delovnem področju ministrstev, je v okviru naše vlade (poleg petindvajsetih uradov) še trinajst uprav, štirinajst inšpektoratov, štiri direkcije, osem služb in dve agenciji. Predstavljena statistika ne obsega organov, ki jih je prav tako ustanovila vlada ali neko ministrstvo, vendar niso sestavni organ vlade: Agencija za plačilni promet, nadziranje in informiranje, Agencija za revidiranje postopkov lastninskega preoblikovanja, Agencija za radioaktivne odpadke, Agencija za sanacijo bank in hranilnic, Zavod RTV Slovenija itd. Organi, ki so v sestavi vlade oziroma ministrstev so večinoma ustanovljeni po Zakonu o organizaciji in delovnem področju ministrstev, ki je ustanovil praktično vse urade oziroma jih preoblikoval iz prejšnjih zavodov in podobnih organizacij. Tiste organizacije, ki so jih ustanovili kasneje, so le redko v organizacijskem sklopu ministrstev. Ni pa nujno, da se organi imenujejo Urad RS za ... ali pa Direkcija za ... - lahko se taki službi enostavno reče Protokol ali pa Generalštab.

Podobno kot z imeni organov je tudi z nazivi njihovih vodij. Načeloma (in tudi večinoma) so vodje direktorji, pri inšpektoratih pa glavni inšpektorji, pojavljajo pa se tudi druga imena: generalni sekretar, šef ali minister brez resorja.

Kje uradujejo vladni uradniki

V okviru Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj delujejo kar štirje uradi: namen dveh je varstvo potrošnikov oziroma konkurence, tretji se ukvarja z makroekonomskimi analizami in razvojem, četrti pa z gospodarsko promocijo in tujimi investicijami. Urad za varstvo konkurence je v obdobju od 1. 1. do 30. 9. 1997

izdal tri odločbe: odločbo o sporazumu o skupni ponudbi pooblaščenih in investicijskih družb, o sporazumu o določanju zgornje meje pasivnih obrestnih mer ter o prepovedi zlorabe monopolnega položaja Telekom Slovenije. Omenjeni urad je v letu 1997 od več kot 18 milijonov tolarjev proračunskih sredstev porabil pol milijona za študije s področja varstva konkurence.

Vlada praktično nima niti enega zaposlenega. Vsi, ki delajo pri vladi, delajo v okviru različnih organizacijskih enot: ministrstev, uradov, uprav, direkcij, agencij, inšpektoratov, ... Trenutno deluje v okviru slovenske vlade oziroma njenih ministrstev največ uradov - kar petindvajset. Večinoma se ukvarjajo s prilagajanjem naše zakonodaje evropski, z mednarodnim sodelovanjem, z analizami ter

Urad za varstvo potrošnikov pretežno finančno podpira delo (nevladnih) organizacij s področja varstva potrošnikov (Zveza potrošnikov Slovenije, Zavod za varstvo potrošnikov in Varstvo potrošnikov Celje), ki za urad opravljajo svetovalno, izobraževalno ter informativno dejavnost. Urad ima le eno pravno svetovalnico, v sodelovanju s Turistično zvezo Slovenije pa je lansko leto izdal informativno zloženko. Zaradi večjega obsega dela na prej omenjenih področjih so opravljali primerjalna testiranja v mnogo manjšem obsegu kot v preteklih letih. Zato pa so pripravili predlog zakona o varstvu potrošnikov. Ta urad lansko leto praktično ni izpeljal nobenega lastnega projekta.

Urad za makroekonomske analize in razvoj večinoma pripravlja strokovne podlaga za usmeritev vladne politike (npr. izdelava matrike nacionalnih računov) ter analizira gospodarska in druga gibanja. V obdobju do septembra 1997 so sofinancirali šest večjih projektov, sami pa so jih izvedli sedem: ekonomski in socialni del Strategije vključevanja Slovenije v EU,

Pokojninska reforma, Investicijska merila in metodologija za izbor projektov v elektrogospodarstvu ... Za projekte so v letu 1997 so porabili vsega skupaj 54 milijonov od vsega skupaj 225 milijonov tolarjev.

Urad za gospodarsko promocijo Slovenije in tuje investicije, katerega cilj je, da postane nacionalna institucija za spodbujanje izvoza in za spodbujanje neposrednih tujih investicij, je v lanskem letu, kot pravi višja svetovalka na tem uradu, Helena Korošin, podpiral slovenska podjetja, predvsem združenja Gospodarske zbornice Slovenije, ki so se odločila za prodor na tuja tržišča. "Organiziral je seminarje za podjetja in poslovne delegacije v Veliki Britaniji, Franciji in Italiji ter spodbujal marketinške akcije za pridobitev tujih investorjev iz Avstrije, Nemčije, Italije, Švice in Velike Britanije," pravi Korošinova. Od skupaj 205 milijonov tolarjev jih je 81 porabil za spodbujanje izvoza in 78 za razvoj novih trgov.

V okviru Ministrstva za zdravstvo delujeta dva urada. Urad za zdravila je v drugem letu svojega delovanja izdajal oziroma oblikoval podzakonske akte, ki jih predvideva Zakon o zdravilih. Izdal je sedem takšnih aktov. Poleg njih je izdal še 4658 uvoznih dovoljenj, 29 dovoljenj za klinična testiranja zdravil ter 522 dovoljenj za promet z zdravili, ki se izdajajo na recept. Pri urejanju prodočja zdravil, ki se izdajajo brez recepta, je urad v zaostanku in je lani urejal še naloge iz preteklega obdobja.

Urad za sodelovanje s Svetovno zdravstveno organizacijo pa je v istem obdobju porabil nekaj manj kot 20 milijonov tolarjev, od tega 5 milijonov za razne programe WHO in nacionalno koordinacijo.

Urad za intelektualno lastnino, ki deluje v okviru Ministrstva za znanost in tehnologijo, je v obdobju od januarja do septembra lani prejel 323 nacionalnih patentnih prijav, 122 mednarodnih prijav v tako imenovani nacionalni fazi, 88 prijav modelov oziroma vzorcev ter 1444 prijav znamk. Kot prvi tovrstni urad na svetu je slovenski Urad za intelektualno lastnino dobil certifikat ISO 9002. Za navedeno so porabili slabih 30 odstotkov od skoraj 239 milijonov tolarjev proračunskih sredstev za projekte, kot je program Evropske patente organizacije, Program mednarodne znamke Madrid in podobno.

Urad za standardizacijo in meroslovje (v okviru istega ministrstva), katerega ključna naloga je doseganje tehnične primerljivosti z razvitimi državami ter odprava tehničnih ovir, je v letu 1997 porabil dobrih 512 milijonov tolarjev. Ključni projekt, ki ga je urad izvedel oziroma končal v letu 1997, pa je pilotni projekt Priznanja RS za kakovost po vzoru Evropske nagrade za kakovost. Slovenija naj bi namreč dobila svojo nacionalno nagrado za kakovost, za kar so v lanskem letu izšolali 77 ocenjevalcev na Evropskem skadu za upravljanje kakovosti.

Urad slovenske nacionalne komisije za UNESCO (še zadnji z Ministrstva za znanost in tehnologijo) je v letu 1997 iz proračuna dobil dobrih 51 milijonov tolarjev, od katerih je le slabih deset odstotkov porabil za plačo edinega zaposlenega, večino denarja pa za UNESCO-ve in druge programe.

Urad za prostorsko planiranje, ki je edini urad v okviru Ministrstva za okolje in prostor, je v letu 1996 začel in leta 1997 nadaljeval s

Urad	proračun l. 97*	število zaposlenih**	skupaj za plače*	povprečna bruto plača***
Urad RS za varnost in zdravje pri delu	18.171	5	12.724	212
Urad RS za makroekonomske analize in razvoj	225.487	49	170.972	291
Urad RS za varstvo potrošnikov	56.476	3	6.976	194
Urad RS za varstvo konkurence	18.138	5	13.888	232
Urad RS za gospodarsko promocijo Slovenije ...	204.554	8	19.854	207
Urad RS za zavarovalni nadzor	44.420	8	28.020	292
Urad RS za preprečevanje pranja denarja	41.118	12	34.618	240
Urad RS za nadzor prirejanja iger na srečo	55.219	13	44.719	287
Urad RS za prostorsko planiranje	491.728	48	164.228	285
Urad RS za šolstvo	104.907	11	37.407	283
Urad RS za mladino	312.970	7	19.455	232
Urad RS za sodelovanje z WHO	19.424	1	4.887	407
Urad RS za zdravila	53.387	9	25.387	235
Urad RS za standardizacijo in meroslovje	514.222	82	231.325	235
Urad RS za intelektualno lastnino	238.923	54	152.975	236
Urad slovenske nacionalne komisije za UNESCO	51.131	1	3.915	326
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu	1.269.040	8	27.040	282
Urad predsednika	887.984	153	507.457	276
Urad za informiranje	681.355	31	98.147	264
Statistični urad RS	1.056.474	352	878.712	208
Urad za narodnosti	215.985	3	13.113	365
Urad za žensko politiko	47.659	7	24.322	290
Urad za priseljevanje in begunce	1.784.184	9	27.953	259
Urad za verske skupnosti	221.850	5	14.486	242
Urad za invalide	31.370	6	18.531	257

* izsek iz proračuna za leto 1997 v tisočih SIT

** stanje 31. 1. 1998

*** dvanajstina proračunskih sredstev na zaposlenega v tisočih SIT

pripravami sprememb in dopolnitvami prostorskih sestavin *Dolgoročnega in srednjeročnega plana za področje naravne in kulturne dediščine*. Porabil je slabih 492 milijonov.

V okviru Ministrstva za zunanje zadeve deluje Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ta je v letu 1997 deloval predvsem na področju navezovanja stikov in sodelovanja s slovenskimi manjšinskimi, izseljenskimi in zdomskimi organizacijami ter jim pomagal pri navezovanju stikov z organizacijami v matici. Finančno je podpiral slovenski narodni skupnosti v Italiji in Avstriji, izražal je nenehno skrb za sprejem zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji, več srečanj je imel s porabskimi Slovenci ... Od 269 milijonov proračunskih tolarjev je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu porabil 9 milijonov za podporo Svetovnemu slovenskemu kongresu, 54 za podporo Slovenski izseljenski matici, 5 za sofinanciranje RTV programov za Slovence po svetu, milijardo in 116 milijonov za ustavne obveznosti do slovenskih narodnih skupnosti, 52 milijonov pa za ustavne obveznosti do Slovencev po svetu. Mi-

haela Logar, državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu ter vodja urada nam je povedala: "Največ v zadnjem času pa smo naredili za reševanje problema lektorata za slovenščino v Sydneyju."

Urad za evropske zadeve - ki je v letu 1997 deloval v okviru Ministrstva za zunanje zadeve, sredi decembra pa se je preoblikoval v vladno službo, ki jo vodi minister brez listnice Igor Bavčar - je lani porabil slabih 81 milijonov tolarjev. Od tega natanko 30 milijonov za projekte, lastno udeležbo pri Phare programih, prevajanje in usposabljanje.

Na današnji Službi vlade za evropske zadeve pravijo, da za Slovenijo pomembno pospeševanje prilagajanja EU, zato je vlada sprejela sklep, da imenujejo ministra brez listnice, odgovornega za to področje. Ker pa minister brez listnice ne more voditi urad v okviru nekega ministrstva, so Urad za evropske zadeve pod Ministrstvom za zunanje zadeve organizacijsko preoblikovali v vladno službo. Podobno se je zgodilo tudi z Uradom za obrt, ki je spadalo pod Ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Ob us-

tanovitvi Ministrstva za malo gospodarstvo in turizem so ta urad razpustili oziroma priključili novonastalemu ministrstvu.

"Pol našega dela predstavlja analiza, ostala polovica pa je namenjena preventivi."

Urad za varstvo in zdravje pri delu, ki deluje v okviru Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, je lani sodeloval pri pripravi pravilnikov o varstvu pri delu s kancerogenimi snovmi, o varnosti delavcev pri proizvodnji jekla, o kakovosti zraka na delovnem mestu in tako dalje. Vseh enajst pravilnikov, ki jih je sooblikoval ali vsaj začel oblikovati, pomeni prvo stopnjo harmonizacije slovenskih predpisov s predpisi EU na področju varnosti in zdravja pri delu. Poleg navedenega je urad opravil 55 ogle-
dov in izdal 74 pooblastil za opravljanje nalog s področja varstva pri delu.

Urad za preprečevanje pranja denarja (v okviru Ministrstva za finance) je večino od dobrih 41 milijonov tolarjev, ki mu jih leta 1997 namenil proračun, porabil za plače (34 milijonov), 6,5 milijona pa za materialne stroškom. Njegova ključna naloga je spremljanje in analiziranje podatkov o gotovinskih transakcijah nad 3,6 milijona tolarjev, pa tudi tiste, ki so nižje od tega zneska, če gre za sum pranja denarja. Vkolikor urad zasledi, da gre pri takih transakcijah za sum pranja denarja, posreduje podatke policiji oziroma pravosodnim organom. "Pol našega dela predstavlja analiza, ostala polovica pa je namenjena preventivi," nam je povedal Klaudio Stroligo, direktor tega urada. Z uspehi lanskega leta se še niso pohvalili, Stroligo pa nam je zatrdil, da bo "natančna statistika dela v lanskem letu predstavljena naslednji mesec."

Osem zaposlenih na Uradu za zavarovalni nadzor pri Ministrstvu za finance organizacijsko delujejo v treh enotah: v vodstvu, v Oddeleku za nadzor nad zavarovalnicami in v Oddeleku za nadzor nad družbami, ki opravljajo druge zavarovalne posle. Uradniki tam v glavnem nadzirajo poslovanje zavarovalnic in podobnih institucij ter lastninjenja, dokapitalizacije in sanacije zavarovalnic, pripravljajo zakonodajo za to področje in podobno.

Zadnji urad v sestavi Ministrstva za finance - Urad za nadzor prirejanja iger na srečo -, ki ga obravnavamo, je s 55 milijoni proračunskih sredstev v letu 1997 prilagajal slovensko zakonodajo s tega področja evropski ter nadziral klasične in posebne igre na srečo.

Mihaela Logar, državna sekretarka za Slovence v zamejstvu in po svetu: "Največ v zadnjem času smo naredili za reševanje problema lektorata za slovenščino v Sydneyju." (foto Jaka Elikan)

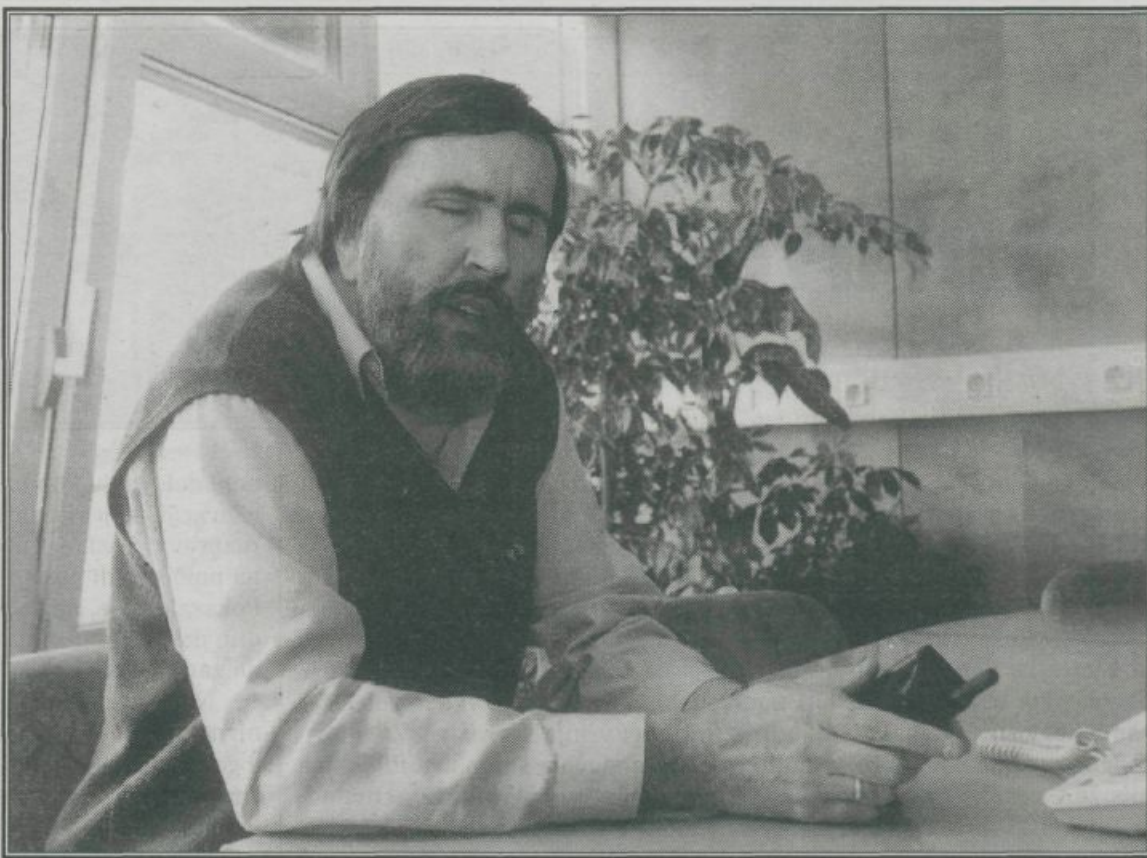
Ministrstvo za šolstvo in šport ima v svoji sestavi dva urada: za šolstvo in za mladino. Urad za mladino je iz lanskega proračuna dobil slabih 313 milijonov tolarjev. 273 milijonov je namenil dotacijam in plačilom storitev javnim zavodom. V letu 1997 je urad opravljal svojo tekočo dejavnost, finančno pomagal okoli štiristo mladinskim organizacijam, nadaljeval akcijo Vsi drugačni - vsi enakopravni ter svetoval in informiral mlade.

Iz Urada za šolstvo pa je od 105 milijonov šlo 40 milijonov za nacionalni kurikulum. Ta urad je lani pripravljaval vzgojno-izobraževalne programe in preučeval področje vzgoje in izobraževanja.

"... malo sem tudi strokovno podkovan ..."

Urad predsednika vlade je v letu 1997 porabil 877 milijonov tolarjev, od tega 507 milijonov za plače, 314 milijonov za stroške, 56 milijonov pa za obnovo letala Learjet 35A. "V okviru vlade deluje Kabinet predsednika vlade, Kabinet podpredsednika vlade, Kabinet generalnega sekretarja, Kabinet ministra, odgovornega za koordiniranje delovnih teles s področja socialnega varstva, Služba za delo delovnih teles vlade, Služba za prevajanje in lektoriranje, Služba za organizacijsko, informacijsko, dokumentacijsko in kadrovske dejavnosti, Služba za ekonomske in tehnične zadeve, Služba za letalske prevoze ter Služba za obrambne priprave in varnost," razlaga generalni sekretar vlade Borut Šuklje. Urad za narodnosti v vladi RS je lani porabil 216 milijonov: 562.000 za sofinanciranje romske skupnosti, dobre 3 milijone za sofinanciranje radijskega programa za romane, 27 milijonov za obveznosti do ustanov italijanske narodne skupnosti in 143 milijonov za informativne dejavnosti narodnostnih skupnosti.

Urad za žensko politiko vlade RS je bil od 48 milijonov, kolikor jim je lani namenil proračun, z dvema milijona 20-odstotno soudeležen pri projektu UNDP (razvojni program OZN). Uradnice so spremljale položaj žensk in njihovih pravic, pripravljale pa so tudi analize, poročila in podobna gradiva. "Veliko se ukvarjamo z analizami, zbiramo podatke, kar koristi denimo v primeru brezposlenosti žensk. Pravijo: 'Število brezposlenih žensk je enako številu brezposelnih moških.' Ko pa po strukturi pogledaš brezposelnost žensk, je ta bistveno drugačna kot brezposelnost moških. Zato je treba sprejeti bistveno drugačne ukrepe," razlaga Ve-

Luj Šprohar, direktor Urada vlade RS za invalide: "Vsak direktor je bil dober na določenem področju. Jaz imam največ osebnih izkušenj, malo sem tudi strokovno podkovan, malo pa se moram iti politiko." (foto Jaka Elikan)

ra Kozmik, direktorica tega urada.

Urad za priseljevanje in begunce v vladi RS je lani porabil milijardo in 784 milijonov: milijardo in pol za oskrbo beguncem, 3 milijone za pomoč pri obnovi BiH, ostalo je šlo za materialne stroške in včlanitev v International Office of Migration. Ena od nalog Urada za priseljevanje in begunce je tudi obveščanje beguncem, vendar urad obvešča samo begunce v zbirnih centrih, ne pa tudi tistih, ki so nastanjeni individualno.

Urad vlade RS za verske skupnosti je v letu 1997 od slabih 222 proračunskih milijonov 195 porabil za prispevke duhovnikom, 6.700.000 za izgradnjo cerkve v Kočevski reki, z dvema milijona je pomagal vseh tridesetim verskim skupnostim v Sloveniji. Prispevke za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje plačuje vsem redno zaposlenim duhovnikom in redovnikom vseh verskih skupnosti. Poleg rimokatoliške ima še šest verskih skupnosti redno zaposlene duhovnike - stroški za te predstavljajo med okoli pet odstotkov prispevkov za rimokatoliške duhovnike. "Prek našega urada lahko vse verske skupnosti dejavno izrazijo svoje mnenje o stvareh in dogajanjih, ki jih za-

devajo," pravi direktorica urada Darinka Čož. Na vprašanje, na kakšne načine omogočajo različno verujočim in neverujočim, da se med seboj spoznajo in lažje razumejo, Čoževa odgovarja: "Enkrat mesečno prirejamo posvete, ki se jih udeležijo predstavniki vseh verskih skupin in določeni državni ali drugi uslužbenci. V letu 1997 smo imeli posvete na temo varstva osebnih podatkov, uvažanja predmeta Verstva in etika v šole, pogovarjali smo se o novi verski oddaji na TVS."

Urad vlade RS za invalide je lani porabil dobrih 31 milijonov: 1.700.000 za nagrade, ki jih podeljuje na področju usposabljanja, življenja in dela invalidov. "Urad ima organizacijsko in strokovno vlogo, da za vlado pripravlja določene akte, določene osnutke zakonov, daje mnenja, ...", razlaga Luj Šprohar, direktor urada: "Urad je imel več kadrovske nihanje in s tem povezanih težav; vsak direktor je bil dober na določenem področju. Jaz imam največ osebnih izkušenj, malo sem tudi strokovno podkovan, malo pa se moram iti politiko. Brez tega ne gre, čeprav bi rad, da bi bil urad strogo strokovni organ." Sredstev, s katerimi bi neposredno zadovoljevali potrebe invalidov, urad nima.

Urad vlade RS za informiranje je lanske leto porabil preko 681 milijonov tolarjev: 73 za promocijo Slovenije, 37 za subvencioniranje RTV programov za tujino, 14 za sofinanciranje glasil za slepe in slabovidne, 12 za sofinanciranje glasil za gluhe, 58 in pol za prireditve ob počastitvi državnih praznikov, 24 in pol za tiskarsko in publicistično dejavnost, 95 za obveščanje tuje in domače javosti, 15 milijonov za financiranje sodelovanja na razstavi EXPO 1998 in 900.000 tolarjev za mednarodno sodelovanje na področju javnega obveščanja.

Zadnji iz množice vladnih uradov, Urad RS za statistiko, je v letu 1997 - tako kot vsa prejšnja leta - spremljal gibanja na področjih demografije, gospodarstva oziroma ekonomije, socialne, okolja in naravnih virov ter jih priobčil publikacijah in študijah. Za to je porabil 1.056 milijonov tolarjev. Skoraj 879 je namenil plačam, 88,5 pa projektom in raziskavam. Ostalo je šlo za materialne stroške.

Po obdelanih petindvajsetih uradih pa še drobna primerjava s stomilijonsko Nemčijo. Nemci imajo sedemnajst ministrstev - slovenska vlada ima devetnajst ministrov -, v okviru nemške vlade pa deluje samo trinajst organov, ki se dičijo z naslovom Amt (urad).

Jaka Elikan

Vera Kozmik, direktorica Urada za žensko politiko: "Pravijo: 'Število brezposlenih žensk je enako številu brezposelnih moških.' Ko pa po strukturi pogledaš brezposelnost žensk, je ta bistveno drugačna kot brezposelnost moških." (foto Jaka Elikan)

PARTIZAN

Sprava

Znano je, da se je v zadnjem času v Državnem zboru nabralo že kar lepo število predlogov resolucij, deklaracij in podobnih dokumentov o političnem ocenjevanju preteklosti in o narodni spravi. Očitno je pa nekaj takšnih, ki bi se prej lahko imenovali deklaracije o poglobljanju narodnega razdora. Sicer pa, kakšna sprava in kdo naj se dandanašnji spravlja? O tem se razpravlja in razpreda že dolgo. Verjel sem, da bo tisto, kar se je izjavljalo, zapisovalo in dogajalo na simbolni ravni ob koncu osemdesetih in v začetku devetdesetih let, kaj zaleglo. Pa ni. Zadeva ne samo, da je na začetku, temveč se razdori poglobljajo in v družbi je veliko več ločevanja kot združevanja. Med ljudi pa se zopet vrinja sovraštvo. Zagotovo se lahko trdi, da so v prejšnjih desetletjih medvojna sovraštva in delitve bila že v veliki meri presežena. Čas, dinamika vsakokratnega aktualnega življenja, skrb in usmerjenost na prihodnost so opravili svoje. Vse je pa zopet izbruhnulo v zadnjih letih z odpiranjem že zaceljenih in še nezaceljenih ran iz preteklosti. Prihaja pa tudi do novih nasprotij, ki jih prinašajo čas ter aktualna razmerja med ljudmi in med njihovimi opredelitvami. Torej, ne gre samo za medsebojne sprave ljudi, ki so si v posebnih okoliščinah v že kar daljni preteklosti stali nasproti, temveč je sprava med ljudmi in v narodu vedno aktualna.

Vendar pa očitno sprava ni rešljiva s simbolnimi dejanji niti z resolucijami, deklaracijami, zakoni in drugimi podobnimi dokumenti in papirji, kajti sprava se zapovedati ne da. Sprava je osebna stvar posameznika, je stvar razuma in srca. Ne glede na vzroke ter velikost zamere in sovraštva se posamezniki lahko med seboj spravljajo, ob spoštovanju drugačnosti in resnic drugega, če se sami za to odločijo. Nihče, ne država, ne verska, ne strankarska ali kakšna druga oblast ali avtoriteta jih na to prisiliti ne more.

Ali je potemtaka nekakšna narodna sprava sploh možna? Na simbolni ravni da. To je pa že nekajkrat opravljeno. Nekakšen dodatni simboličen spraven dokument, ki naj bi bil sprejemljiv za vse zastopane stranke v Državnem zboru, bo lahko vplival na pomiritev med njimi in zmanjšal možnost nenehnega uporabljanja različnih ocenjevanj in opredeljevanj do dogajanj v preteklosti za dnevne politične potrebe in nič več.

V sedanjih družbenih razmerah pogojev za narodno pomiritev in spravo preprosto ni. Za ponazoritev tega, zakaj tako, samo nekaj morda niti ne najboljših primerov:

Dve parlamentarni stranki ter vodstvo in večina duhovščine RKC se vehementno zavzemajo, da se celotni prostovoljni politični in vojaški kolaboraciji z okupatorji med vojno v t.i. ljubljanski pokrajini vse odpusti in njihova dejanja povzdignejo na raven časti in domoljubja ne glede na vse zločine in trpljenje v narodu, ki sta jih povzročila in storila; vsem, ki so se odločili za upor okupatorjem in osvobodilni boj, pa ne more biti odpuščeno, saj so pod vodstvom komunistične partije izvajali tudi revolucijo in s tem omogočili poveljni komunistični režim, čeprav ga ni, ki bi si lahko lastil takšno odpuščanje.

Izvajanje Zakona o denacionalizaciji (ob podpori Ustavnega sodišča) povzroča veliko novih krivic in pravih delitev med državljani zaradi pordarjanja velikih kompleksov gozdov RKC in vračanja zemlje in gozdov tujcem, potomcem bivših fevdalcev.

Izvajanje Zakona o privatizaciji povzroča nenehne stečaje podjetij in naraščanje armade brezposelnih delavcev že do 130.000. Kje se bo to zaustavilo, nihče ne ve. Poleg tega pa je okrog milijon tristo tisoč ogoljufanih ljudi, ki so svoje certifikate vložili v družbe za upravljanje.

Državni tožilci po navodilih generalnega tožilca kot po tekočem traku umikajo obtožnice takoj, ko je odobrena obnova sodnega procesa za vse, ki so bili po vojni obsojeni za kaznivo dejanje izdajstva, sodelovanja z okupatorsko oblastjo, vojnega dobičkarstva, špekulantstva, dezertersstva iz vojske in s tem dosežejo oprostitev brez obnove sodnega postopka itd. Vse takšne obsodbe se kvalificirajo kot politične, obsojenci pa kot žrtve komunističnega nasilja. Po takšni oprostitvi te "žrtve" uveljavljajo pravico do odškodnine, ki jo dosega lažje kot žrtve nacifašističnega nasilja.

Takšnih in podobnih primerov je zagotovo še veliko. Zato o narodni spravi ne bo niti potrebno govoriti, ko bo, in če bo, družba bolj urejena in bolj demokratična. Sicer pa, vsi rojeni ob osamosvojitvi Slovenije so že sedli v šolske klopi. Zanje so težave, zamere in delitve v glavah nas starih brez pomena. Ne bodo spraševali, kdo je bil kdo v preteklosti, ampak kaj smo storili, da bi jim zagotovili prihodnost in kako biti kos izzivom prihodnjega tisočletja. Tega bi se morale zavedati stranke, ki danes zase dajo klopi v Državnem zboru.

Smrt fašizmu - svoboda narodu!

Ivan Dolničar, predsednik ZZB NOV

DOMOBRANEC

Izhod iz komunizma

Potem, ko sta SDS in SKD predložili državnemu zboru predlog resolucije o protipravnem delovanju komunističnega totalitarnega režima in predlog zakona o lustraciji, se je decembra lani odvijala živahna tridnevna parlamentarna razprava. Poslanci predlagateljskih strank, ki so jim občasno priskočili na pomoč tudi poslanci SLS, so bili veliko preciznejši in bolj podkovani. Pokazalo se je, da se njihovi nasprotniki ne nameravajo niti toliko potruditi, da bi resolucijo in zakon po svoje spremenili, raje so oboje odklonili do zadnje črke.

Ne gre za resolucijo o narodni spravi, ampak samo o izhodu iz komunizma, pa še ta je pomanjkljiva. Predlagatelji so vedeli, da s svojim predlogom ne bodo uspeli, zato se čudimo, da so pozabili na revolucijo in državljansko vojno. Nepoučeni dobi vtis, da se je komunizem pojavil po koncu vojne brez vzroka, kot črne kože ali stoletna voda, kot nekaj zunaj zgodovine. Šlo je za oportunistično željo, napraviti predlog bolj sprejemljiv za drugo stran.

Državni zbor je resolucijo in zakon zavrnil. Kaj se dogaja zdaj? SDS in SKD sta se zakonu o lustraciji začasno odpovedali, vložili pa novo besedilo resolucije. Levičarski blok se je toliko opomogel, da je šel v protinapad. LDS in ZLSD sta se odločili, da vložita vsaka svojo. Piskrček je pristavil še *Janez Podobnik* in si zadal nalogo, da bo graditeljsko uskladil vse tri predloge. Bojimo se, da bodo besedilo uskladili tako, da ne bo imelo ne repa ne glave, zlasti pa tako, da bo iz njega kot enakopravna izključena protikomunistična stran.

Vse se namreč prav na koncu vrta okrog državljanske vojne, zlasti domobrancev, čeprav jih nihče ne imenuje. Priznamo, da podoba, ki kaže slovenskega človeka z italijanskim ali nemškim orožjem v roki, s svojo nenaravnostjo vzbuja odpor. Ta je tako močan, da se celo dobro čuteči in demokrati ne morejo sprijazniti s to predstavo. Prostor mi ne dopušča, da bi se razpisal. Samo to: narod je velika vrednota, še večja pa je življenje, lastno, in življenje svojcev. Treba se je bilo braniti!

Ko smo čutili, da je v Sloveniji zavlada pomlad in smo se za vselej izvlekli iz objema totalitarne ideologije, smo upali, da bo pojasnjena in razjasnjena tudi domobranska pravda. Pravda upornikov proti komunizmu, pravda desetstisoč pomorjenih in pometanih v jaške in jame po koncu vojne. Čutili smo, da je ta žrtev tako velika, da bo ganila še tako trda in neusmiljena srca. Vidimo, da se to ni zgodilo. Ko predsednik države sicer obžaluje dejanje, ki je bilo storjeno in kliče po spoštljivem pokopu, obenem nikdar ne pozabi dodati, da je šlo za kolaboracioniste. Stališče, da je treba dati enako priznanje tistim, ki so se iz domoljubnih pobud uprli okupatorju, kot tistim, ki so se uprli komunističnemu nasilju in njegovi totalitarni viziji, je še vedno sporno in za večino nesprejemljivo.

Sprava je dolgotrajen proces, stvar kulture in zgodovine. Kar bi se dalo narediti zdaj, je sprava na politični ravni, ki bi jo lahko opravil državni zbor, vendar ne z resolucijami, ampak z dejanji, s katerimi bi na nek način izenačil poraženo stran z zmagovito v državljanski vojni. Sem spadajo: popis žrtev, pokop mrtvih, priznanje časti, poprava krivic žrtvam revolucije, resnica.

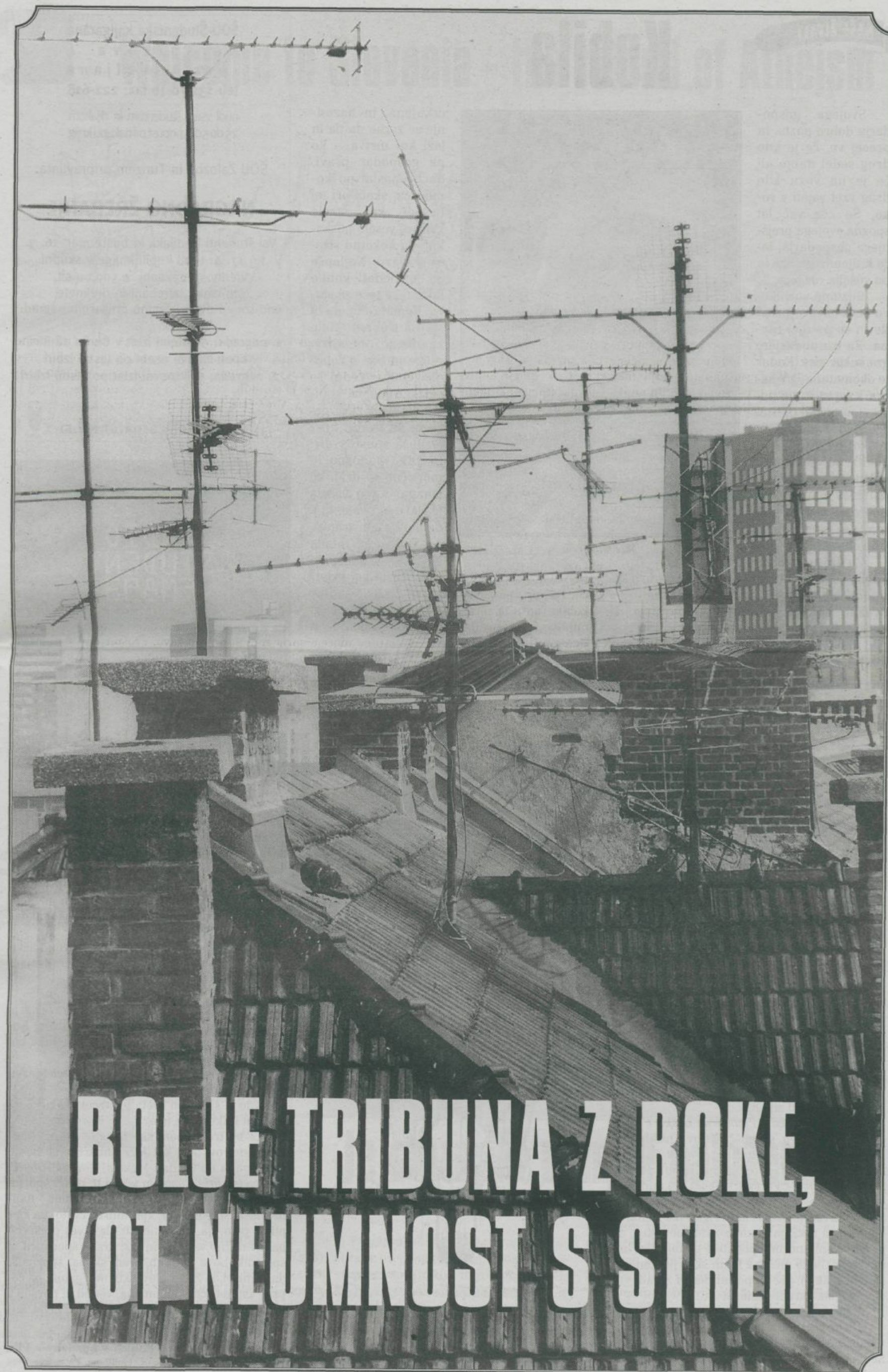
Nastaja dokument o dobi, ki je usodno zaznamovala Slovence. Vseboval naj bi tudi elemente sprave. Bojimo se, da bo hotel biti tako avtoritativen, tako obvezujoč, da se bo dalo nanj mogoče veljavno sklicevati, čeprav ne bo ustrezal zgodovinski resničnosti. Taki sta namreč *Deklaracija o narodni spravi*, ki jo je, kot trdijo, za ZLSD napisala dr. *Spomenka Hribar*, in *Izjava o diskontinuiteti*, ki jo je sestavila LDS. Čeprav smo naivno pričakovali, da nam bodo nudili nova in sveža spoznanja, ostaja vse pri starem. Samo nekaj je novo: Nič več komunizem, ta je mrtve, a živel NOB! A komunizem in NOB sta bila tako tesno prepojena in povezana, da ju ni mogoče ločiti. Ko povzdigujemo NOB, preprečujemo, da bi se znebili navlake iz totalitarnega režima. O tem priča mrki *Kidrič* zraven vladne palače.

NOB je nedotakljiva. A vendar je, tudi če ne bi bilo revolucije in državljanske vojne, tako silovit upor vprašljiv. Upor mora biti racionalen, najprej dolgotrajna priprava, napad pa v času, ko nasprotnika pobira in je uspeh zagotovljen. Mudilo se je samo zaradi revolucije in zato toliko žrtev.

Upamo, da se ne bo nič zgodilo. Da bosta SDS in SKD spoznali, da druga stran ne misli resno, tako kot ni mislila resno s svojim sodelovanjem v Pučnikovi komisiji. Upamo, da se ne bosta dali speljati na lahko rešitev, ki pa naj bi postala obvezujoča, ampak bosta ohranili nedotaknjen teren za čas, ko bodo volilci dali dokončno oceno o preteklosti.

Bog, Narod, Domovina!

Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze

**BOLJE TRIBUNA Z ROKE,
KOT NEUMNOST S STREHE**

NAŠE ŽIVALI

Kobila

Svojega gospodarja dobro pozna in precej ve, če je kdo drug sedel nanjo ali če je na vozu kdo drug vzel vajeti v roko. Še čez več let spozna svojega prejšnjega gospodarja, teče k njemu, ga liže in od veselja rezgeta.

Razume vzniko ali jahačevo besedo in se po njej ravna. Za gospodarjem gre kakor pes. Kadar je okomatana, gre sama k vozu in se postavi na svoje mesto. Je zelo radovedna, vsako stvar, ki ji še ni znana, od vseh strani ogleda in ovoha. Neznani hlev, nov tovariš, nov voz - vse jo zanima, vse pregleda in prevoha.

Za dresuro voljna kobila se lahko marsikaj nauči: naznani s kopitom, koliko je na uri ali koliko ljudi je v družbi; ugiblje skrivalnice; odgovarja na vprašanja, to je odkima ali prikima. Na gospodarjevo besedo se dela žalostno in klavrno, povese glavo in krevsa, kakor bi bila že na pol

foto Miha Fras

crknjena, in nazadnje se zvrne na tla in leži kot mrtva; - ko pa gospodar pravi, da bo poslal po konjedra, skoči pri tej besedi kot strela kvišku, veselo poskačuje in koketno stresa z glavo. Najlepše pa je gledati kobilo takrat, ko teče za stavo. Komaj čaka, da bi se ji s trobento dalo znamenje, nemirno grebe in bije s kopiti ob zemljo. Tedaj se oglasi trobenta, kobila od veselja zarezgeče in se sama, brez jezdeca spusti v dir. In kako ponosno in mogočno se drži, ko zmaga. Kako vesela je slave in hvale, ki ji doni od vseh strani!

Dokler je mlada gizdavka, jo lišpajo in razvajajo, staro kljuso pa pošljejo konjedercu. Po več mestih so zdaj tudi začeli ostarele kobile rediti in pitati, da jih potem koljejo in njihovo meso prodajo ubožnim ljudem, ki si ne morejo kupiti boljšega.

Fran Erjavec

ŠOU-Študentska knjigarana
Kersnikova 4
1000 Ljubljana
tel: 131-70-10 fax: 222-618

nudi vsem študentom in dijakom
25 do 50% popust pri nakupu knjig

ŠOU Založba in Turizem pripravlja:

NAGRADNO ŽREBANJE

Vsi študenti in dijaki, ki boste med **16. 3.** in **17. 4. 1998** kupili knjige v skupni vrednosti najmanj **4.500,00 sit**, ste lahko izžrebani in prejmete eno izmed dveh izjemno privlačnih nagrad:

1. nagrada: 5-dnevni izlet v Berlin ali Rim - Napoli za dve osebi po lastni izbiri
2. nagrada: enodnevni izlet po lastni izbiri

STUDENTICA

www.knjigarna.uni-lj.si

Ti si vse, ti si vsi ljudje.
Ti moja srčka lepa, luškana.
(Jais Te Vollim.)

Brez njih ni športne poezije

Evropa še zmeraj ne ve, kdo Primož je. Tega ni vedel niti Sigmund Freud, ko je v začetku stoletja psihoanaliziral neznanega Slovenca. Tukaj pa je vsa moja učenost odpovedala, je moral priznati po nekajmesečnih seansah opazovanja na kavču ležečega neznanega Slovenca.

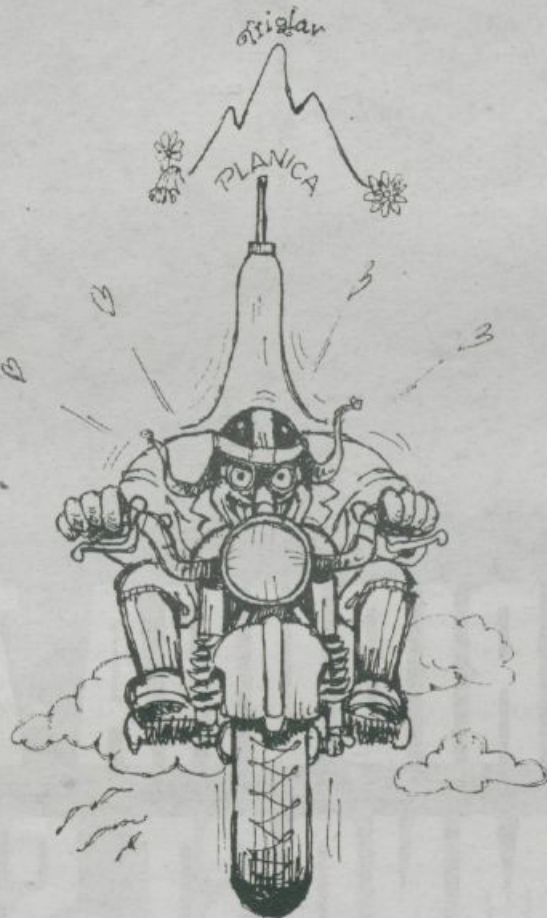
Ker to je tip, ki leti. In pika.

Povsod doma, povsod doma, se sliši klic spod Jalovca, povsod doma, povsod doma, razlega krik se s Triglava, nato še vrisk z Ratitovca - znk! - švist! - in pišmevuh in vuhmepiš: Pivovarna Laško : Badel Zagreb 12 : 9, v prvem polčasu, povsod doma, povsod doma - kaj je? Smo pač preskočili na drugi, tretji, četrti, ali peti kanal - juhu! - smo že spet pri Freudu, ker ima Peterka pet prstov na obeh nogah in rokah, ker je misleče telo, v eni roki nosi sonce, v drugi roki zlati smeh.

Primož Peterka = Pivovarna Laško + Union Olimpija, v bistvu, s stališča listov z naših gora, Blegoša, Mežaklje, Storžiča, Brigita Bukovec, Draga Stamejčič, Ivo Daneu, Borut Bassin, Stanko Lorger - Verbič! - devet sekund pred koncem - koš! In živel leteči Slovenec Ludvik Starič. In Stane Sever, na, Triglavska stena, tukaj je moja roka, jaz sem športni poet. Moje noge so v kombinezonu podobne gumijastim hrenovkam. Glejte me. Jaz letim skoz prazen prostor in zrak, o, jaz ne pišem pesmi zaradi verzov, ampak zaradi naslova!

Naslov je bistvo.

Glejte me: obrit letim skoz prostor in zrak, v daljavi sto tisoč ljudi pod Poncami, Korensko Sedlo v soncu, povsod doma, povsod doma, na-

Ludvik Starič
"Leteči Krvavec"
1932

prej, Slovenija, odkod lepote tvoje? Zato, ker okrajni genij skrbi zate. Franc, ki je bil v tem letu že triindvajsetkrat na Ratitovcu, Franc, ki ve, da mu pri tisočesto metrih nad Jadranom nekaj počne v tilniku, kjer se stikata želvi vrat in opičja lobanja. In tedaj se mu zjasni: jaz sem vendar veter potepuh, ki nam daje naš vsakdanji kruh in občasno mano.

Veste, česa si želim? Naj Pivovarna Laško zmaga v prvi tekmi v Zagrebu s triindvajset proti enainvajset. To bo po mojem zadostovalo za finale.

Pa še nekaj: kúrac, ugotoviti in razkriti je treba športno govorico, pizda mu matrna. Kurac, saj vsi športniki običajno govorijo tako kot vsi ljudje.

Piš in Popul Vuh - pristal sem v telemarku pri stosedemintridesetih metrih!

Kdo je šampion sveta v letečih skokih? Samo jaz! Kako mi je ime? Ludvik Starič!

Če bo treba, bom skočil tudi stoenaštirideset metrov, tako kot Jože Šlibar! In šli bomo od Nagana do Ciudad Mexica, Toplak, Oblak, Popivoda, Jože Šlibar in jaz in ti, dragi športni prijatelj, in ti, lepa, draga ljubezen moja - najina, naša, šli bomo tja, kjer murke cveto, tja kjer ptički pojo, tja, kjer encijan plav, ves prešerno bahav nežno vabi. Ti in jaz, draga športnica in športnik, bova na mah, sredi skoka, spoznala, da je misel, ki žari v človeških možganih, pa čeprav asimetrično dinamična, vedno in povsod z vsem svojim bitjem pripadna telesu. Živel Andrej Nahtigal, živela Roza in Dergi.

Poljub + pozdrav = File
Ljubljana, 19. marca 1998

ŠOUBIZNIS

Drobovje Študentske organizacije Univerze v Ljubljani

Vpletenost strank v študentsko politiko je težko dokazljiva, saj stranke - razen nekaj neuspešnih poskusov - v študentski parlament ne kandidirajo neposredno. Tako se kandidati na volitvah običajno predstavljajo kot neodvisni, po volitvah pa se izkaže, da so se v parlament prebili skoraj izključno člani študentskih političnih skupin, recimo jim študentske stranke. Politika v *Študentski parlament* torej prodira na precej nenavaden način. Strankarski podmladki odigrajo vlogo volilnega telesa ter ob veliki neaktivnosti politično neopredeljenih študentk in študentov predstavljajo nesorazmerno velik delež.

Politično so študentske stranke razdeljene na liberalce in konzervativce. Od treh najpomembnejših skupin sta dve, *Neodvisni* in *ŠKIS* (*Študentski klubi Slovenije*), liberalni, SAS (*Samostoj-*

dek LDS, toda ker gre za združenje slovenskih študentskih klubov, med katerimi so nekateri usmerjeni bolj desno, drugi pa levo, je o politični opredelitvi *ŠKIS*-a kot celote težko govoriti. To pa še ne pomeni, da povezave s strankami ni, najdemo jo v osebnih navezah nekaterih *ŠKIS*-ovcev. Tudi v *Neodvisnih* nekateri vidijo strankarski podmladek, toda izkušnje kažejo, da tako kot pri *ŠKIS*-u, povezave z LDS in ZL potekajo na osebni ravni, preko posameznikov. Liberalna usmeritev *Neodvisnih* pa je za razliko od *ŠKIS* danes jasnejša, čeprav so jih pred leti mnogi označevali za laično desnico. Poudariti pa je treba, da so študentske stranke ne glede na ideološko različnost in politične popkovine pri ključnih projektih vedno složno branile interese študentov (boni, avtomobilsko zavarovanje, študentske sobe).

letno in predstavlja pomemben vzvod za obvladovanje študentov, pa so nerealna.

V zadnjem času so ŠOU pretresala nesoglasja pri izbiri direktorja in sprejemu proračuna. Dosedanjemu direktorju *Viliju Grandi* se je iztekal mandat in *Neodvisni* ter *ŠKIS* so dosegli dogovor, da bo predsednika vlade določil *ŠKIS*, direktorja pa *Neodvisni*. Pri uresničitvi tega dogovora je prišlo do zapletov, saj so v *ŠKIS* ocenili, da so na koalicijskem bazarju v primerjavi z *Neodvisnimi*, ki imajo že predsednika parlamenta, iztržili premalo. Po številnih ponovljenih razpisih - in po mnenju nekaterih tudi nezakonitem zniževanju pogojev - je dogovor le obveljal in nekdanji študentski minister za šport *Matjaž Pečovnik* je v četrtek, 12.3., kljub ogorčenemu nasprotovanju opozicijske SAS v parlamentu dobil obljubljeni pod-

Jože Vozelj, vodja skupine Neodvisnih in svetovalec študentske vlade: "Težko bi zanikal povezave *ŠKIS* in SAS s političnimi strankami. Za katoliško frakcijo (SAS, op.p.) vemo, da je zelo konkretno sodelovala s cerkveno hierarhijo in tudi s podmladkom SKD. Pred volitvami pa je predsednik podmladka LDS javno podprl skupino *ŠKIS*." (foto Jaka Elikan)

Jernej Stare, poslanec SAS: "Zaradi spornega imenovanja direktorja načrtujemo sprožitve postopka pred Razsodiščem ŠOU. Vložili pa smo tudi zahtevo za razpis referendum, na katerem bo med drugim tudi vprašanje, ali se strinjate, da Matjaž Pečovnik ne sme opravljati dolžnosti direktorja ŠOU." (foto Jaka Elikan)

Jože Bajuk, predsednik študentske vlade in vpliven član *ŠKIS*: "Mislim, da neposrednega vpliva strank na študentske skupine ni. Ideološke razlike med posameznimi študentskimi skupinami so odraz razlik med samimi študenti." (foto Jaka Elikan)

na akademska skupina) pa konzervativen. Politični profil študentskih strank bi lahko orisali takole: SAS je zelo blizu usmeritvi pomladnih strank, še pomembnejši pa je morda vpliv Cerkve, saj SAS svoje članstvo in volivce črpa iz katoliških mladinskih organizacij. Tudi zato je SAS organizacijsko in številčno najmočnejša študentska stranka, ki sodeč po raziskavah javnega mnenja - daleč presega delež aktivnih katolikov med študentkami in študenti na Univerzi. V SAS vlada velika stopnja strankarske discipline, študentske politike pa naj bi pomagali izobraževati katoliški mentorji. Za *ŠKIS* so nekateri prepričani, da je drugi podmla-

Predstavniki opozicijske SAS, *Jernej Stare* pravi: "Imamo določene informacije, da so nekateri predstavniki *ŠKIS* in *Neodvisnih* pripadniki ZL in LDS, po drugi strani pa zagovarjam stališče, da so to posamični primeri. Seveda pa bo resnica o strankarskem vplivu na študentske skupine pokazal čas. Mislim, da ni strahu, da bi politične stranke zmonopolizirale ŠOU, bolj upravičen je strah, da si ga zmonopolizirajo interesne skupine, ki so v *Študentskem parlamentu*. Način, kako te skupine delujejo, je tak, da je politizacija vse hujša, vse več je političnega kupčkanja, ščitenja študentskih interesov pa vse manj."

Ogorčenje velikega dela strankarsko neobremenjenih študentk in študentov nad politiko in politikanstvom v ŠOU je razumljivo, dobro pa je vedeti, da s svojo pasivno in aktivno volilno abstinenco velik del odgovornosti za to nosijo sami. Ob četrtinski volilni udeležbi, ko - razen redkih izjem - kandidirajo in volijo le študentke in študentje z izrazito ozkim (političnim) interesom, drugačnega rezultata pač ni mogoče pričakovati. Neodvisni kandidat ali kandidatka z ustrezno tehtnim programom, ki bi ga morda podprla še katera od uglednejših nevladnih organizacij, bi kaj lahko uspel prebiti zid študentske apatije. In če bi imeli v parlamentu več (ali celo večino) takšnih, bi bilo celotno delovanje ŠOU boljše in manj spolitizirano. Pristajanje na podobo o ŠOU kot o nečem, s čimer si "nihče normalen ne bo mazal rok", je vođa na mlin tistih, ki želijo ohraniti sedanje stanje. Pričakovanja, da politične stranke ne bodo pristavile lončkov k poslu, ki je vreden skoraj 2 milijardi SIT

poro. Poslanec SAS *Jernej Stare* je prepričan, da je bilo pri izvolitvi direktorja storjenih več napak: "Pečovnikova izvolitev je sporna, saj je vladajoča skupina na hitro spremenila pravilnik, ki določa kvalifikacije za direktorja: dve oziroma eno leto delovnih izkušenj. To pa je bilo zelo na grob način črtano iz pravilnika. Poslanci smo dobili gradivo na mizo le nekaj minut pred sejo. Pri tem je bilo mnenje vodje pravne službe ŠOU Andreje Sever, s katerim pred sejo nismo bili seznanjeni, odklonilno. Ona trdi, da je ukinitev minimalnih delovnih izkušenj v nasprotju z zakonom. Menimo, da vodenje tako velikega podjetja, kot je ŠOU, ne moremo zaupati človeku brez delovnih izkušenj: mar bomo imeli direktorja pripravnika? V SAS menimo, da mora biti direktor čim bolj strokoven in čim manj podvržen politiki in politizaciji, kakršno

Volitve v *Študentski parlament ljubljanske ŠOU* v Ljubljani so se zaključile 23. oktobra lani, na njih pa so se, ob standardno nizki volilni udeležbi in ob netransparentnosti politične pripadnosti kandidatov in kandidatke, v parlament prebili člani SAS, ki so spet najštevilnejši, *ŠKIS*, *Neodvisni* ter novoustanovljene Zveze samostojno mislečih študentov. Vladajočo koalicijo so sestavili *ŠKIS*, *Neodvisni* in ZSMŠ, SAS je tokrat po daljšem času v opoziciji. Predsednik parlamenta je postal član *Neodvisnih* Tony Mlakar, predsednik vlade pa član *ŠKIS* Jože Bajuk. Za pikanterije so poskrbeli v volilnem odboru koprške enote Pedagoške fakultete, kjer je prišlo do goljufije, ki pa jo je volilna komisija odkrila.

ŠOU v Ljubljani za leto 1998 načrtuje slabi 2 milijardi SIT letnih prihodkov (lani 1,7 mrd.). 851 milijonov je državnih sredstev za bone, ki se prek žiro računa ŠOU le pretočijo (lani 800 milijonov), 877 milijonov je prihodkov od ljubljanskega študentskega servisa - to je tistih slavnih 10 odstotkov (lani 761 milijonov), ostalo pa so prihodki K4, študentske založbe in dejavnosti drugih služb ter nekateri drugi prihodki. Med odhodki so poleg že omenjenih sredstev za bone najvišje postavke 261 milijonov za Vlado (projekti), 216 za študentski servis in 206 za skupne službe. Za plače okrog 50 zaposlenih bo šlo 224 milijonov SIT.

Lani oktobra sta parlamenta ljubljanske in mariborske ŠOU po treh letih mučnih pogajanj sprejela Temeljni akt oziroma študentsko ustavo. S tem so postavili temelj Študentski organizaciji Slovenije, krovni organizaciji vseh študentskih organizacij, ki bi morala po Zakonu o skupnosti študentov že zdavnaj delovati. Pogajanja so se zapletala zaradi razdelitve sredstev študentskih servisov, bolj kot zaradi modrosti pogajalcev pa so se uspešno končala zaradi intence države, da predvsem v Mariboru poseže v igro in sredstva, ki jih Študentski servis odreja ŠOU, preusmeri na Univerzo. Enako bi se zatem lahko zgodilo tudi v Ljubljani in finančne avtonomije ŠOU bi bilo konec. Ta scenarij nekaterim (predvsem v SLS) menda še vedno diši, le da se ga zaradi pričakovanega burnega odziva študentarije ne upajo lotiti.

imamo v študentskem parlamentu. Pečovnik pa je bil poslanec in minister, ter - ne bom rekel goreč, pač pa izrazit član - ene izmed skupin (Neodvisnih, op. a.)." Vodja skupine Neodvisnih Jože Vozelj pa konkretnih nepravilnosti, ki so očitane, ne vidi: "Formalni postopki so bili izvedeni v skladu z vsemi predpisi. Delovno pravna zakonodaja nikjer ne določa, da direktor ne bi magel biti pripravnik, oziroma, da bi moral imeti pripravništvo. Če pa se kdo vsebinsko ne strinja z direktorjem, tega seveda ne more reševati proceduralno. Sicer pa, kolikor vem, Matjaž Pečovnik ne bo pripravnik."

Podobno mnenje ima tudi predsednik študentske vlade in član ŠKIS Jože Bajuk: "Mnenje interne pravne službe o imenovanju kandidata brez delovnih izkušenj je bilo res negativno, toda ko smo ga preverili pri drugih pravniki, smo izvedeli, da je takšno imenovanje možno. Morda gre za pristranskost pravne službe, saj od pravnika v hiši zaradi razumljive odvisnosti od direktorja, težko pričakujemo neko objektivno oceno. Toda nasprotovanja opozicije so pri imenovanju direktorja povsem normalna, tak je pač ŠOU."

S proračunom se je zapletlo predvsem zaradi določanja razmerja med sredstvi, s katerimi upravljajo profesionalne službe ŠOU, kot so denimo Študentska založba, Enota za kulturo, Enota za šport, Mednarodna pisarna itd - vse so obremenjene z izjemno visokimi plačami - in sredstvi, s katerimi upravljajo študentje, oziroma vlada; tu gre za projekte na resorjih in za honorarje. Razmerje se že vrsto let poslabšuje v korist profesionalnih služb in to je skušala vlada spremeniti, zatem pa se je zapletlo, saj se je izkazalo, da bi bilo potrebno ob prvotnem predlogu proračuna ukinjati posamezne stalne programe, česar pa si seveda nihče ne želi.

Edo Pajk

(foto Jaka Elikan)

Matjaž Pečovnik, dipl. oec., direktor ŠOU v Ljubljani

ŠOU je velika organizacija z mnogimi problemi. Kje vidite največje in kako jih mislite reševati?

Največji problemi ŠOU, na katere lahko s svojimi pristojnostmi vpliva direktor, so v transparentnosti poslovanja, ki jo je treba povečati, saj se večkrat govori o tem, kako se tu z denarjem ravna. Problem, na katerega sam ne morem vplivati, ampak je potrebno soglasje med vsemi skupinami v študentskem parlamentu, pa je notranja ureditev ŠOU, ki je postal tog in ima preveč notranjih stroškov. ŠOU je treba dinamizirati ter tako prihraniti velik del denarja in ga usmeriti v študentom koristnejše stvari.

50 zaposlenih ŠOU letno stane 225 milijonov SIT, kar je v povprečju 4,5 milijonov na vsakega. Ali boste prisluhnili tistim, ki pravijo, da so te plače za študentsko organizacijo previsoke, in da bi morale biti precej nižje?

Kar se plač tiče, lahko govorimo o dveh delih: en del so študentski honorarji, sejnine in drugi prispevki. To ni v moji pristojnosti, toda če študentje opozarjajo na visoke plače, morajo videti tudi svoje prihodke. Sam sem bil med tistimi, ki so v Študentskem parlamentu opozarjali na visoko plačo direktorja, zato sem tudi podal pobudo, da se plača direktorja zniža, dosegli smo dogovor, da se zniža za 15 %. Takoj na začetku seveda ne mislim iti v znižanje plač ostalih zaposlenih. Mislim, da so rezerve v storilnosti in je torej problem, kako pri zaposlenih povečati storilnost, ne pa da bi dobili manj denarja za isto delo.

Večja storilnost in manjše število zaposlenih?

Ne. Nisem govoril o zmanjšanju števila zaposlenih. O tem se bom odločal takrat, ko bom pri-

ŠKIS je imenovanje Pečovnika za direktorja po besedah predsednika Študentske vlade in člana ŠKIS Jožeta Bajuka podprl predvsem zato, ker so se dogovorili o reorganizaciji ŠOU. Neposredne volitve bodo ostale zgolj na ravni fakultetnih organizacij, te pa bi svoje poslance v parlament izbirale po delegatskem sistemu. Nov organ bo Uprava ŠOU, v kateri bodo sodelovali zaposleni in študentje, ki bodo imeli večino. Uprava bo opravljala naloge direktorja in Študentske vlade. Parlament bo pol manjši, ohranil pa naj bi zakonodajno vlogo in s tem moč, saj bi na predlog direktorja imenoval tako študentski, kot tudi profesionalni del. Skepso vzbuja predvsem ukinitve neposredno voljenega parlamenta, ki sedaj kljub vsem svojim slabostim - vsaj teoretično - zagotavlja vpliv študentske baze na najpomembnejše odločitve.

pravljaj sistemizacijo, v skladu z nadaljnjo reorganizacijo ŠOU. Ne poznam celotne strukture, saj še nisem opravil primopredaje, tako da ne morem govoriti o tem, kje so ljudje potrebni in kje ne.

Veliko govorite o socialni. Nekateri očitajo ŠOU, da je postala organizacija študentov srednjega razreda, da za socialno najbolj ogrožene ne stori nič, da se jim je nekako odpovedala. Kaj lahko ŠOU stori za tiste socialno najšibkejše, ki si vedno težje privoščijo študij?

ŠOU mora igrati aktivno vlogo pri reševanju socialno ekonomskega statusa študentov. Mogoče se včasih res preveč gleda na dejavnosti, ki jih izvaja sama ŠOU. Vse moči je treba usmeriti k temu, da ŠOU postane sindikat, ki se bo boril za pravice študentov, kot so štipendije sobe... Seveda bo tu potrebno veliko sodelovanja z drugimi akterji.

Pri izvolitvi so vam najbolj nasprotovali poslanci opozicijske SAS. Kako mislite pridobiti njihovo podporo in si tako zagotoviti stabilnejši položaj tudi po morebitnem drugačnem rezultatu naslednjih volitev?

Dejstvo je, da podpore katoliške frakcije v parlamentu nimam. Toda mislim, da sem že s svojim delovanjem kot študentski minister pokazal, da je moje delo namenjeno interesom vseh študentov. In tudi kot direktor mislim delovati v dobrobit vseh študentov in jih ne mislim ločevati na leve, desne in kaj vem kakšne še. Zato bom poskušal pridobiti tudi podporo SAS.

Edo Pajk

Preboj emancipiranih študentk

Pri Študentski organizaciji v Ljubljani je bila pred kratkim ustanovljena skupina A štekaš. Študentke, njihovi moški kolegi so prav tako vabljeni, se dobivajo vsak četrtek zvečer v K4, kjer razpravljajo o - ne izključno - "ženskih" temah.

A štekaš je v mesecu februarju pripravila okroglo mizo z naslovom *Ženske in politika*, ki se je posvetila iskanju možnih rešitev za slabo zastopanost žensk v politiki. Gostje okrogle mize - Vera Kozmik, direktorica vladnega Urada za žensko politiko, Vika Potočnik, ljubljanska županja, Danica Simšič, dr. Milica Antić-Gaber in dr. Tanja Renner - so si bile edine, da je zastopanost žensk v politiki zaskrbljujoča.

Na poslovno ali politično uspešnost žensk vplivajo številni tradicionalni predsodki, med drugimi tudi ta, da naj bi se ženske sploh ne zanimale za politiko. Doktorica Antić-Gaber je omenila vrsto vzrokov za takšno izključenost žensk iz politike. Ženske imajo kljub proporcionalnemu volilnemu sistemu malo možnosti za uveljavitev. Danica Simšič: "Če se izpostaviš kot ženska, si deležna dosti hujših reakcij, kot če to stori moški."

Jelena Aleksić

Okrogla miza A štekaš o ženskah, moških in brezposelnosti (foto Marko Jamnik)

Rio grandett

Od srede osemdesetih se Rio ni prav nič spremenil. Ohranil je večji del specifičnega šarma socrealističnega lokala. Pohištvo, ma-

sivni počrneli stoli in mize, zlizan pod, svetilke in večina preostalega, sicer kaj pičlega dekorja je ostala ista. Edina sprememba ki zbode v oči so prebeljeni zidovi in sveže oprani prti. Tudi stranišče je danes relativno čisto in skoraj brez specifičnih vonjav, tako značilnih za ta pomožni prostor.

(foto Marko Jamnik)

Onega dne je Rio na svojem jedilniku ponujal tri različna kosila: *puranov zrezek z gobami*, *špagete* in kot tako imenovano vegetarijansko kosilo *zelenjavno musako*. Ob tem je bilo mogoče izbirati tudi med tremi juhami: zelenjavno, govejo in prežganko. Za desert so postregli z jabolkom.

O juhah niti ne gre izgubljati besed. Voda in jušna kocka, enkrat z rezanci, drugič z jajcem, tretjič z malo korenja in pora.

Špageti so bili na eni strani krožnika razkuhani, na drugi trdi, da je pod zobmi zaškrtala

moka. Omaka iz koščkov govedine in konfekcijske konzervirane zelenjave, graha in korenja, je bila tolikokrat pogreta in ponovno zalita, da je meso izgubilo vsakršen okus in zelenjava vse vitamine. V Rio tudi z začimbami, celo s soljo prekomerno varčujejo. Pogled pod lupo bi sicer zaznal tudi kako mikroskopsko črno, rdečo ali rumeno pikico, ki bi pričala o tem, da je v velikanski kotel nekoč kanila tudi kaka kavna žlička vegete. Za odtenek, a res le za odtenek več sreče smo imeli z musako. Z zelenjavo - povsem enako tisti iz prejšnje jedi - se je sicer ponavljala ista zgodba, prepoznati pa je bilo mogoče še okus krompirja, jajc, kisle smetane in vegete. Podobno je bilo tudi z rezkom v gobovi omaki brez barve, vonja in okusa.

ocena: zadostno (6)

LAVRIČEV ANTIKVIARIAT STROKOVNE LITERATURE IN LEPOSLOVJA

na Filozofski fakulteti v
Ljubljani, Aškerčeva 2
se priporoča za prodajo
in nakup vsevrstne strokovne
literature in leposlovja

Filozofska fakulteta, pritličje

Delovni čas:

pon., sre., čet. od 10 - 15

tor. od 10 - 17

pet. od 10 - 13

tel. (061) 17-69-360

Mama Gerba

Zaklonišče ob Dijaškem domu

Bunker je odprt od torka do petka med deseto in drugo uro. Vstopnina je manj kot eno pivo, za nočni lokal pa so tudi cene pijač nizke. Zaklonišče je razdeljeno na tri vzporedne, med seboj z ozkimi prehodi povezane krake, od katerih enega zapolnjuje plesišče s šankom, drugega prireditveni prostor, ki je ob nekonzertnih večerih slabo zapolnjen s sedišči, tretjega pa galerija, ki je odprta od devetih zvečer do enih zjutraj. Stene so umetniško pografitane.

(foto Marko Jamnik)

Glasba se po dnevih sicer razlikuje, vendar pa v celoti sodi v okvir rocka. Torki so nekoliko "lahkotnejši", običajno tudi malce balkansko obarvani, v sredah lahko slišite časovno izjemno široko rockovsko paleto. Četrтки so namenjeni koncertom, čeprav to ni pravilo, petki pa so spet precej rockovski. Specifike glasbenega programa so odvisne od d.j.-jev, tako da imajo mnogi obiskovalci "svojega" ali pa nekega drugega prav zares "ne marajo". Glasbeno dogajanje dopolnjuje video program.

Občutljive duše se bodo zmrdoval nad predirljivim vonjem sanitarij, slabim zrakom, mrazom, slabo povezanostjo plesišča z družabnim prostorom, betonskimi, pogosto od piva lepljivimi tlemi in verjetno še nad čim, toda takšni po Bunkerju ne letajo prav pogosto.

Med klientelo B-51 srečamo največ študentk in študentov iz bližnjega Študentskega doma in iz Rožne doline. Znani obrazi, ki jih srečujemo tudi na rock koncertih.

Bunker pa ni samo žur plac, ampak del društva B-51, ki se že več kot desetletje ukvarja z organiziranjem glasbene, gledališke, galerijske in literarne dejavnosti. Med koncerti, ki so jih organizirali, so bili tudi *Partibrejkers* in *Disciplina kičme*, med njihove najpomembnejše projekte pa trenutno sodi festival *Ex ponto*, s katerim so začeli pred šestimi leti. Galerija predstavlja nekonvencionalno umetnost mladih, neveljavljenih ustvarjalk in ustvarjalcev.

Edo Pajk

**Zgodba o spopadu
med dobrim in zlim
je po dvaindvajsetih
letih končno
zagledala luč
širnega sveta.
Kako se bo končala?**

piše Filipčić

Troy Necking & Ding Dong kontra Hektor Strahota

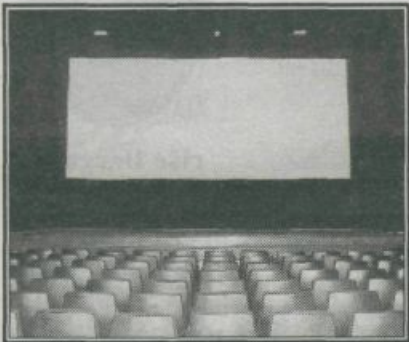

riše Derganc

CHICAGO. 56 WEST STREET.
PRECEJ PRIJETNA SKORAJ
MIRNA POPOLDANSKA
SLIKA KAJNE?
VENDAR SE MOTITE.
VIDITE TIPA S TEMNIH
OČALI? DA, TISTI, KI JE
NASLONJEN NA AVTO.
GANGSTER JE.
LOGIČEN ZAKLJUČEK?
TUDI V BANKI SO
GANGSTERJI.

Najboljši kino v mestu?

(foto Jože Rechberger)

Slovenska kinoteka je po nekaj več kot mesec dni trajajoči prenovi odprla svoja vrata in se na slavnostni prireditvi pokazala v najsoodobnejši avdiovizualni podobi. Slovenski zastopnik nemškega dobavitelja opreme se potrudil s spektakularnim prikazom zmožnosti nove zvočne tehnike, ki je dosegel vrhu-

nec z dokumentarnim insertom rekonstrukcije zvočnih efektov v enem od prizorov iz Spielbergovega filma Lov za izgubljenim zakladom. Na svoj račun je prišla tudi tista prava kinotečna publika, ki si je lahko najprej predpremierno ogledala Kratki film o ljubezni, šesto epizodo iz serije Dekalog Krzysztofa Kieslowskega. Za najbolj neučakane obiskovalce so kasneje, točno opolnoči, zavrtili še film Zadnji dnevi Kathryn Bigelow in sicer prvič v Kinoteki z digitalnim surround zvokom DTS.

Marjan Rozman, vodja tehnične preнове dvorane Kinoteke, nam je zaupal: »V izvirni obliki se bodo odslej lahko predstavljali vsi formati zvoka in slike, od prvih filmskih poskusov do danes.«

Mateja Valentinčič

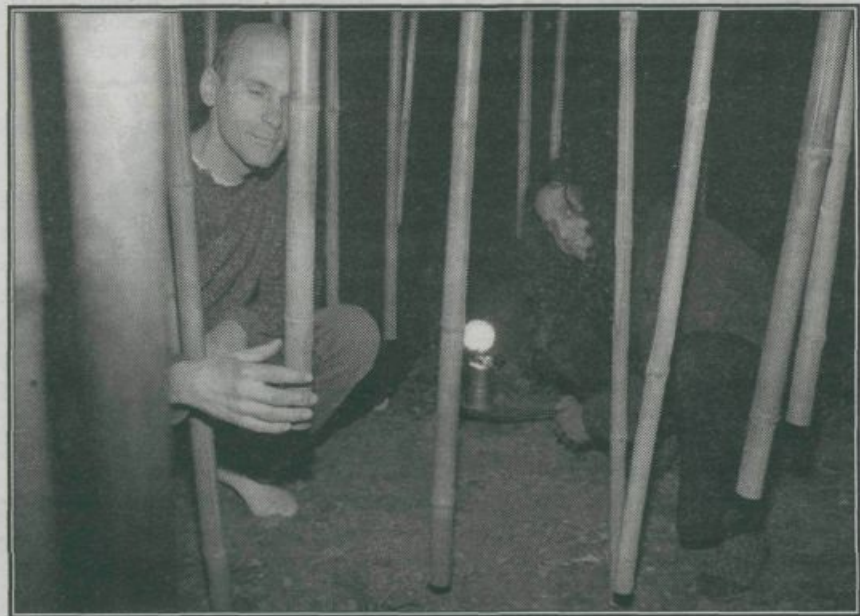
Študentska kultura Maribora

V vsakem mestu se kultura ne rojeva le v teatru, galerijah, muzejih, knjižnicah in predmestnih kulturnih domovih. Predvsem študentje veliko raje zahajajo v klubske prostore. Mariboru je uspelo obdržati nekaj takšnih zbirališč, nekatera so na novo zaživela.

Prva postaja mariborskih študentov je najpogostejše Študentski kulturni center (ŠTUK), ki ga v

maloštevilno pasivno publiko, ki je praviloma presenečena, ko jim natakarji ob pijači ponudijo še literarno popestritev večera v sosednjem prostoru.

V Multimedijem centru Kibla v Narodnem domu je našla svoj prostor "velika" literatura. Vsak zadnji petek v mesecu sedeta za barsko mizico literarni kritik Mitja Čander in njegov gost. V nizu kib-

(foto Natalija Jurše)

zadnjem letu dodobra izkorišča predvsem Kulturno društvo Univerze v Mariboru. Gosposposvetska ponuja koncerte, gledališke igre, predavanja in okrogle mize, čas pred božično - novoletnimi prazniki so oplemenitili s kreativnim izdelovanjem daril, okraskov in voščilnic. Najzanimivejši pa so nedvomno literarni večeri mladih, še neveljavljenih pesnikov in prozaistov. Mešanica poezije, glasbe, zvočnih, svetlobnih in multimedijalnih efektov običajno zadovolji

linih srečanj so se med drugimi predstavili Marjan Tomšič, Andrej Morovič, Aleš Čar, Zdenko Kodriš, Dušan Merc, Ivan Volarič - Feo, Emil Filipčič in Matjaž Pikalo.

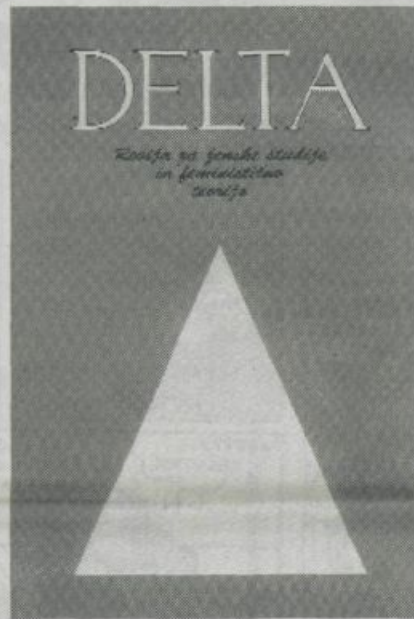
Prebudil se je tudi Press Center oziroma Novinarski klub, ki ga je okupiral Klub mariborskih študentov. V njem potekajo bralno-literarni večeri, predavanja in razstave, zanimiv, a slabo obiskan je sobotni boljši sejem starih knjig, kaset, plošč in ostale krame.

Z literaturo, glasbo in plesom se

Od tišine h glasu

Delta, revija za ženske študije in feministično teorijo

Kljub dveletni prisotnosti na slovenski revialni sceni, petim relativno obsežnim številkam z bogato in raznovrstno vsebino ter za tukajšnje razmere kar precejšnemu številu naročnikov, Delta, v Sloveniji edina specializirana revija za ženske študije in feministično teorijo, vse do pred kratkim, ko je prejela nagrado Zlata ptica, v širši javnosti ni bila deležna skorajda nikakršne pozornosti ali odmevov; ne afirmativnih ne negativnih. Razlog za to je po vsej verjetnosti v tem, da je revija namenjena predvsem akademskemu krogu, v glavnem filozofinjam in filozofom.

Razsežnost ženskega pripada tišini. "Kot je bil za feministke prvega vala," beremo v uvodniku k zadnji številki (1-2, 1998), "jezik kot tak predvsem jezik moških in jezik, ki so ga ustvarili moški, man made language, postaja v luči novjših feminističnih razprav vsa patriarhalna zgodovina nekakšen ženskam sovražni govor, hate speech, ki je nasploh vse bolj nepogrešljivi objekt pravnega sankcioniranja." Razsežnost ženskega je na strani eha, "ki nima svojega glasu, na strani odmeva, ki ničesar ne odmeva - ki odmeva praznino, manko, tišino." Naloga feminističnega zavračanja tradicionalnega humanizma je v tem, da prevzame nase mandat tišine.

Čeprav je revija Delta namenjena predvsem teoriji, bolje rečeno, različnim teorijam, se s tem še ne odreče hkratnemu političnemu angažmaju, saj svoj prostor namenja tudi temam, kot so poročilo o delu Komisije državnega zbora za žensko politiko, sklepi okrogle mize o invalidnosti žensk v Sloveniji, bibliografija slovenskega ženskega

časnikarstva, predstavitev skupine za samopomoč žensk z motnjami prehranjevanja in podobno. V prihodnji številki naj bi izšel tudi manifest lezbične sekcije.

»Resen ženski list se ne more pečati s paberkovanjem iz gospodinjstva in prinašati malo o kuhi, malo o snazenju, malo o vrtu za zelenjavo, pa o kvačkanju in vezenju s slikami po zgledu nemške "Mädchen-Zeitung" ... To je tisti značilni stari ženski diletantizem, ki se igračka z vsem mogočim ... Danes se mora dekle že v ljudskih šolah učiti gospodinjstva, se izpopolnjevati v gospodinjstvih in strokovnih šolah. Opozarjati je treba žensko mladino, da si pridobi temeljito strokovno izobrazbo za pridobitne poklice, pečati se je treba z umsko izobrazbo mater, vzbujati v žensstvu smisel za socialno delo, braniti in zastopati zahtevo po ženskih političnih pravicah.« Slovenka, 1915; Delta 3-4/1995

Ena od ključnih značilnosti feminističnega kroga, zbranega okrog Delte, je tudi njegova skepsa do t.i. »državnega feminizma«, značilnega za prejšnji sistem, pa tudi do institucij, ki naj bi se za zastopanje žensk potegovala danes. "Priznati pa moramo," pravi Eva Bahovec, glavna in odgovorna urednica Delte, "da je imel tudi državni feminizem - torej tisti, ki je bil vsiljen, predpisan od zgoraj, zgolj formalen, ideološki - realne učinke na položaj žensk v družbi. Imeli smo dovolj dobro mrežo vrtcev, visoko zastopanost žensk v sferi dela, stopnjo izobraženosti in ne nazadnje neokrnjeno pravico do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, kar je simptomatna točka feminizma, nekaj podobnega kot je bila včasih volilna pravica."

O delovanju Urada za žensko politiko pravi Eva Bahovec naslednje: "Verjetno vsi občutimo prešibko povezanost urada tako s teorijo na eni kot s feminističnim gibanjem na drugi strani, kar se kaže v nekaterih poenostavljenih in zato problematičnih odzivih na npr. reklame, seksistično rabo jezika, razprave o ženski umetnosti, zastopanosti žensk v politiki, konec koncev tudi o zdaj aktualnem spolnem nadlegovanju. Tovrstne akcije bi morale biti nekoliko bolj premišljene. Treba bi se bilo bolj izogibati feminizmu na prvo žogo."

Sašo Jovanovski

spogleduje Ozarina čajnica, kjer pripravljajo zanimiva četrtkova druženja. Ob skodelici odličnega čaja se lahko v mirnem okolju povsem prepustite toku kulturne animacije.

Ena zadnjih novosti pa so koncerti klasične glasbe v edinstvenem okolju Teatra za voglom v Pekarni. Ponudili so nam cikel dese-

tih koncertov klasične glasbe. Obiskovalci so ponudbo nagradili z več kot odličnim obiskom.

Z mesečnimi literarnimi večeri pa začenja tudi Mladinski kulturni center, ki pripravlja tudi predstavitve performističnih trendov in alternativnih skupin.

Petra Nart

ŠOU INFORMATOREC

ŠPORT

ŠPORTNA PRVENSTVA IN TEKMOVANJA ŠOU ŠPORTA

Univerzitetno prvenstvo v plavanju
2. 4. 1998 v bazenu Tivoli. Tekmovanje v 50 m hrbtno, prosto, prsno, delfin za študente in študentke, prijave: 2. 4. v tivoliju od 12.30-13.30.
Univerzitetno prvenstvo v odbojki
Vsako sredo in četrtek (od 20. ure do 23. ure) od 24. 3. do 3. 4. v telovadnici pedagoške fakultete. Prijave: info točke ŠOU.

Univerzitetna liga v nogometu

V aprilu in maju v študentskem naselju Rožna dolina. Prijave: na fakulteti za elektrotehniko pri prof. Mihelčiču.

Univerzitetna košarkaška liga - finalni del

Ob torkih od 20. do 24. ure v dvorani gimnazije Bežigrad.

BADMINTON - novi termini

Tečaji dvorani BIT v BTC. cena: 4000 SIT (10 ur).

Začetni tečaj

Termini: 7. april, 23. april, 19. maj in 4. junij.

Torek in četrtek od 17.-19. ure

Nadaljevalni tečaj

Termini: 25. marec in 6. maj sreda od 17. - 19. ure.

Prijave in informacije INFO točke ŠOU.

NAJAVLJAMO

Alpe Adria student sailing championship

Mednarodno študentsko jadralno prvenstvo dežel Alp in Jadrana bo potekalo: 24.-26. april, Izola. Pričakujemo ekipe iz Avstrije, Italije, Hrvaške, Madžarske, Švice, Nemčije in Slovenije. Za vse dodatne informacije se obrnite na organizacijski odbor (Gregor Sakovič). E-mail: alpeadria.sailsou.uni-lj.si, telefon: 131-70-10 (za projekt študentska regata, uradne ure: torek od 9.-11. ure).

TURIZEM

NAJDI SI SVOJ

SVET S ŠOU TURIZMOM!

Izleti

25. - 29. marec: petdnevni izlet v Pariz. Cena: 15.000 SIT.

2. - 5. april: podaljšani vikend v humanistični Pragi. Cena: 120 DEM.

Prvomajski izleti

25. - 28. april: Bratislava, 175 DEM

29. april. - 3. maj: Rim, Neapelj-Capri, Vezuv, 303 DEM.

25. - 30. april: Berlin, 259 DEM.

24. - 29. april: Krakov, 180 DEM.

25. april - 2. maj: Danska, 420 DEM.

27. april - 3. maj: Amsterdam, 380 DEM.

24. april - 30. maj: Pariz, 350 DEM.

ZAČETNI SEMINAR ZA

TURISTIČNE VODNIKE

Organizirata ga Društvo turističnih vodnikov Slovenije in sodelovanju z agencijo Palladio in Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani. Seminar bo potekal od 23. marca do 10. aprila. Predavanja od ponedeljka do petka od 15.30 - 18.45 na OŠ Prežihov Voranc, Prežihova ulica 8 v Ljubljani (šola za Narodno galerijo). Prvi dan seminarja se bomo zbrali pol ure prej, torej ob 15. uri.

Cena: 25.000 SIT, plačljivo v dveh delih. Akontacijo za seminar - 5.000 SIT - plačate na INFO točkah ŠOU.

SOCIALA IN ZDRAVSTVO

OKROGLA MIZA ŠTUDENSKIH DRUŽIN

Marca v kulturni dvorani študentskega naselja Rožna dolina.

VEGE SCENA

Na Filozofski fakulteti vsako sredo ob 19.30 uri v klubu K16 ali v eni izmed velikih predavalnic, ko nas obišče poseben gost.

IZOBRAŽEVANJE

POTOPIŠNA PREDAVANJA

(Vsak ponedeljek ob 20. uri v klubu K4.)

30. marec: Damjan Gutman,

Maldivi.

6. april: Jana Apih, Vietnam.

EVROPSKI

MEDICINSKI PEVSKI ZBOR

EMSC je zbor, ki se vsako leto oblikuje v drugi državi. Po Londonu in Parizu je letošnji gostitelj Ljubljana. 80 pevcev (študentov medicine z glasbeno izobrazbo) iz 15. evropskih držav bo konec marca prispelo v Ljubljano. Po predhodnih vajah doma se bodo priključili slovenskemu zboru štiridesetih študentov in pričel se bo teden vaj in priprav na ključna dobrodelna koncerta. Prvi bo 4. aprila v mariborski dvorani, drugi 5. aprila v Ljubljani v prenovljeni cerkvi sv. Jožefa.

Zbor bo spremljal Simfonični orkester RTV Slovenija, sodelovali bodo solisti: tenorist Vladimir Čadež, baritonist Slavko Savinšek in pianist Tomaž Petrač, cel ansambel bo pod taktirko dirigenta Marka Muniha skušal pomagati Pediatričnim klinikam v Mariboru in Ljubljani z geslom: Evropski medicinci slovenskim otrokom.

Koncertni program EMSC

Puccini: Messa Di Gloria, Beethoven: Fantazija za klavir, zbor in orkester v C molu, Gallus: Adoramus Te Iesu Christe, cantate Domino canti Cum Novim.

Vstopnice: INFO točka ŠOU na Kersnikovi 4 in na blagajni Cankarjevega doma. Cena: 1900 SIT za študente.

KLUB K4

25. marec: lansiranje nove Tribune.
29. april: rock koncert New Bombs Turks (ZDA) ob 20. uri.

30. april: žur študentov BF ob 22. uri.

31. marec: 10 let Front rocka ob 20. uri. Nastopajo: Blutwurst, Feedback, Razzle Dazzle, the fat Nuns, Delaware, Odpisani, Pridigarji.

1. april: modna revija "Iz babičine omare" ob 22. uri

6. april: žur študentov NTF ob 22. uri.

7. april: Brucovanje VUŠ.

8. april: potopisni večer Indija ob 20. uri, koncert indijske glasbe, pokušina indijske hrane - v sodelovanju z Vezo sceno.

KIBERFIBER

www.letsgo.com/home.html

Na prvi pogled zelo enostavna stran s samo osnovnimi informacijami in kratkimi opisi turističnih vodnikov za tekoče koledarsko leto. Vendar po nekaj klikih ugotovimo, da se v ozadju skrivajo koristni nasveti, pisma bralcev ter pod ikono *budget travel* zelo zanimive povezave na večino pomembnejših turističnih *www* strani. Priporočamo!

www.lonelyplanet.com

Stran, ki jo lahko pričakujemo od legende kot je *Lonely Planet*. Je hitra, pregledna in izredno informativna. Najzanimivejši in najkoristnejši sta: ikona *destinations*, ki vam ponudi možnost iskanja po *Lonely Planetovi* bazi turističnih podatkov in ikona *thorn tree*, ki je v bistvu forum, ki ga oblikujejo turisti s svojimi vprašanji in odgovori, na *Lonely Planetovi* strani najdete tudi povezave z zanimivimi turističnimi *www stranmi*, galerijo slik in potopise ter najnovejše turistične novice.

Sedenje prepovedano

Turisti, ki so včasih z veseljem posedali na stopnicah in v okolici cerkve na italijanskem otoku Capriju, naj v bodoče dobro premislijo, preden sedejo. Župan Caprija je namreč izdal odlok, s katerim prepoveduje posedanje v okolici cerk-

ve, še posebej pa na cerkvenih stopnicah. V primeru posedanja na prepovedanih območjih vas čuvaji lahko oglobijo za kar nekaj težko prihranjenih lir.

Ajaxov muzej

Skoraj ni nogometne lovorike, ki jo najboljši nizozemsko nogometno moštvo v svoji zgodovini še ni osvojilo. Sedaj pa bo celotna zgodovina moštva predstavljena v novo odprtem muzeju v novem stadionu Areni. Kdor si bo ogledal muzej, mu lahko povemo, da je muzej odprt od 9. do 18. ure.

Krokodilji park

Na Floridi v bližini Orlanda se nahaja največji park krokodilov in aligatorjev na svetu, imenovan Gatorland. Več kot 4.000 živali živi na posestvu velikosti 20 ha. Odprt je od 9 do 18 ure, vstopnica pa je 24 DEM za odrasle, 16 DEM za otroke do 12 leta, mlajši pa imajo sploh zastop.

Robič

Nova plošča Matjaža Pikala že v prodaji

Borut Krajnc: Fotografije

Mala galerija, 25. marec - 15. april 1998

Borut Krajnc je kot fotoreporter začel leta 1988/89 pri Tribuni, devetdesetega leta je fotografiral za Demokracijo, od leta 1991 dalje pa je fotoreporter Mladine. Je samostojni kulturni delavec - fotograf. Razstava *Fotografije* v Mali galeriji Cankarjevega doma je prva po letu 1991, ko je v Klubu K4 razstavljal *Teden boja proti brezbriznosti*.

Pesnik Uroš Zupan je v katalogu razstave med drugim zapisal: "Fotograf pesnik. Ni samo dimenzija časa tista, ki mi omogoča, da vlečem vzporednice. Še nekaj je podobnega. Stanje, ki mi sploh omogoča, da določena fotografija ali pesem nastaneta. Zdi se mi, da je za to potrebna predvsem titanska pozornost, velika koncentracija pri poslušanju samega sebe in pa velika ljubezen. Svet, poleg tega da se vsak dan pripravlja na umor, vsak dan ponuja tudi svoje razkošje, ki pa se razkrije samo pozornemu. Zdaj sem mogoče že bliže fotografijam Boruta Krajnc."

Borut Krajnc: Napad na Beli dvorec, Moskva 1993

TRIBUNA ludu

UPORABA NA LASTNO ODGOVORNOST

KASNEJŠIH REKLAMACIJ NE UPOŠTEVAMO

Nič nas ne sme presenetiti

Kako prepoznati hrvatskega vohuna

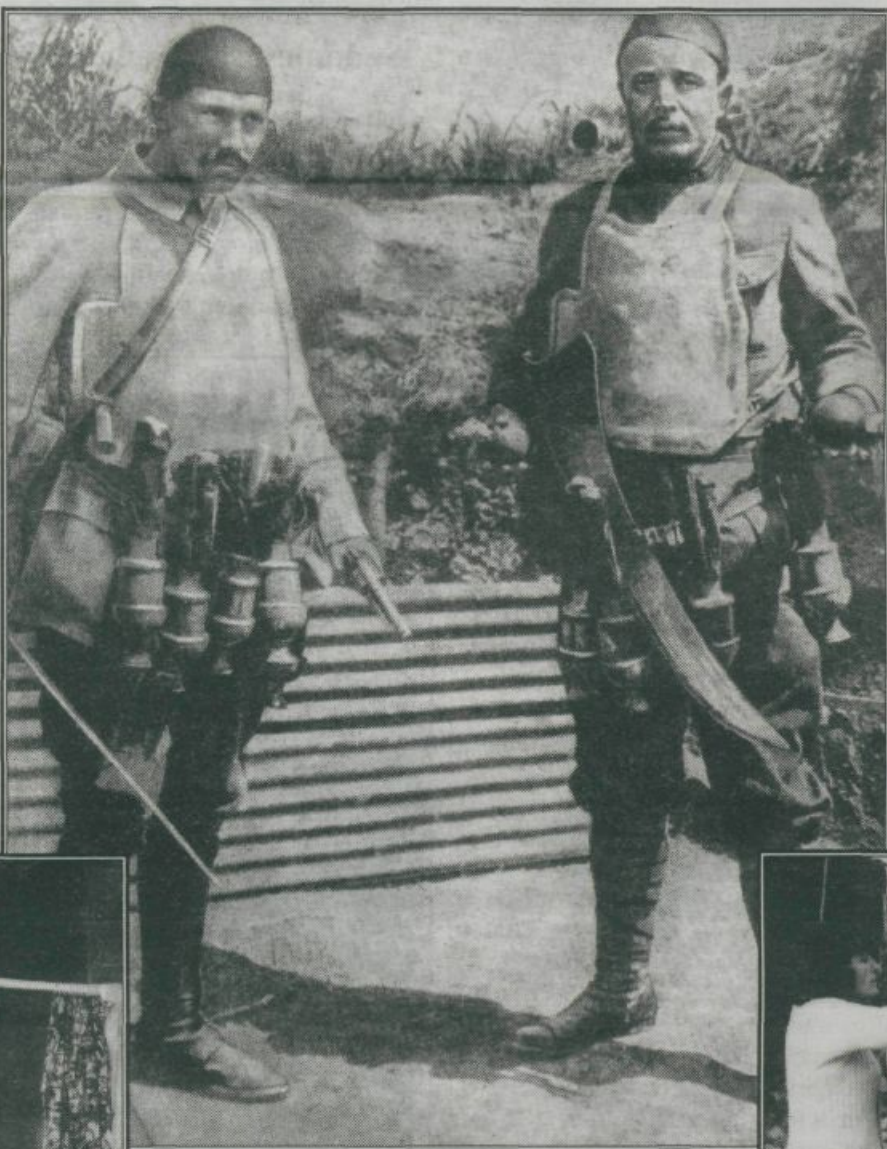
Uprava za notranje zadeve je sprožila alarmantno akcijo zaradi vse večje prisotnosti tujih, predvsem hrvatskih obveščevalcev v naših krajih.

V ta namen so dotični organi prebivalcem Slovenije začeli deliti zgibanke, na katerih so natančno opisana navodila, ki nas v besedi in sliki poučijo, kako prepoznati sumljive osebe, katerih nameni so prav gotovo podli.

V nadaljevanju povzemamo bistvene poudarke, ki smo jih našli v zloženki:

✦ hrvatski vohun, ki rovari v naših krajih, je najpogosteje starejša oseba, lahko pa je tudi mlajša, nosi očala s širokimi okvirji, čeprav najdemo tudi takšne, ki uporabljajo kontaktne leče in jih je zato težje prepoznati;

✦ vohun je podkovan v vojaških znanostih in ima ponavadi visok čin;

Iz arhiva Sove: fotografija hrvatskih obveščevalcev med urjenjem v okolici Knina.

Zadnje obvestilo!

Slovenska protiobveščevalna služba je sporočila, da osebe sumljivega izvora, ki imajo namen brskati po slovenski notranjosti, postajajo vse bolj nesramne. Ugotovili so, da nekatere med njimi prisluškujejo celo okoli slovenskega parlamenta, vendar podatke še preverjajo.

✦ krasi ga nizko čelo, nekateri med njimi pa so celo plešasti;

✦ če vas ogovori, bodite pozorni na to, da zelo dobro obvlada slovenski jezik, vendar se mu kaj rado primeri, da naše besede naglašuje kakšen zlog preje;

✦ čeprav so hrvatski obveščevalci v zadnjem času pridobili precej sofisticirane opreme, je njihov vojni park - v primerjavi z voznim parkom naših fantov - še vedno precej neboljšen (izjema so obveščevalci, ki vlečejo svoje poreklo iz Hercegbosne);

✦ zvedeli smo, da imajo nekaj stoenk pa tudi vrsto marecedezov neznanega letnika in izvora;

✦ v glavnem hrvatski vohuni pri nas zbirajo podatke za hrvaško obveščevalno službo, vendar se nekateri med njimi ukvarjajo tudi z nečednimi posli.

Hrvatska obveščevalka s sofisticirano prisluškovalno opremo, skrito v domači kopalnici.

Prisebna občana pri razkrinkavanju hrvatskega vohuna, ki se je maskiral v redovniško preobleko.

UNZ sporoča, da naj kdorkoli, ki bi karkoli vedel o čemerkoli, to nemudoma sporoči na številko 113.